

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

III) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 8.

ÅREN

1891—1895.

KRONOBERGS LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Kronobergs län, hvars *naturbeskaffenhet* är oförändrad sedan näst föregående period, har till sina *gränser* ej heller undergått någon förändring under de fem år, som denna berättelse omfattar.

Inom länet finnas såsom förut en *stad* samt en *köping*, hvilken dock ej utgör särskild kommun, och ett *municipalsamhälle*.

Sedan den i förra berättelsen omnämnda delningen af Vestra Värends domsaga med 1892 års början inträdt, utgör *domsagornas* antal 4, nämligen: Östra Värend, bestående af Konga och Uppvidinge härad, Mellersta Värend af Kinnevalds och Norrvidinge härad, Vestra Värend af Allbo härad samt Sunnerbo af Sunnerbo härad, af hvilka domsagor de två förstnämnda äro delade hvardera i två tingslag.

I *administrativt* hänseende är länet fortfarande indeladt i 5 fögderier och 17 länsmansdistrikt; och har indelningen i kommuner likasom den *kypkliga* indelningen i kontrakt, pastorat och församlingar icke undergått någon förändring.

På grund af föreskriften i lagen den 23 oktober 1891, angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, är länets lands-

bygd indelad i 6 *väghållningsdistrikt*, hvilka sammanfalla med länets 6 härad.

Af de inom länet förlagda *trupper* tillhöra, enligt kungl. kungörelsen den 2 september 1893, Kronobergs regemente med numera 1,083 rotar, Norra Skånska infanteriregementet med 17 rotar, och 110 rusthåll af Smålands grenadierkår Första arméfördelningen, samt 352 rotar af Kalmar regemente och 112 rusthåll af Smålands husarregemente Andra arméfördelningen.

Med hänseende till *värnpligtiges inskrifning* omfattar länet Kronobergs regementes inskrifningsområde med 8 kompaniömråden, äfvensom del af Kalmar regementes södra bataljons inskrifningsområde med 1 kompaniömråde samt Smålands grenadierkårs inskrifningsområde med 2 kompaniömråden.

I fråga om bergshandteringen och skogsvården tillhör länet fortfarande Södra *bergmästaredistriktet* och Smålands *skogsdistrikt* samt är indeladt i 2 revir.

Likasom tillförne omfattar länet 4 *provinsialläkaredistrikt*, hvartill under perioden kommit 2 extra provinsialläkaredistrikt, för hvilka skall närmare redogöras i afdelningen för helsovård.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-21.
1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.....	1.
2. Invånare.....	2.
Tab. A. In- och utflyttade till och från Kronobergs län åren 1891-1895.....	2.
Tab. B. Fångantalet vid länsfängelset i Vexjö åren 1891-1895.....	3.
3. Näringarne.....	5.
Tab. C. Skogseffekter som afsändts från och anländt till länets jernvägsstationer åren 1891-1895.....	8-9.
Tab. D. Användning af de till Kronobergs läns hushållningssällskaps förfogande ställda medel åren 1891-1895.....	11.
4. Kommunikationsanstalter och varubyten.....	11.
Tab. E. De enskilda jernvägarnes i Kronobergs län längd och bruttoinkomst åren 1891-1895.....	12.
Tab. F. De enskilda jernvägarnes i Kronobergs län nettoinkomst i förhållande till byggnadskostnaden åren 1891-1895.....	12.
Tab. G. Spanmål, malen och omalen, som afsändts från och anländt till länets jernvägsstationer åren 1891-1895.....	14.
Tab. H. Firmaanmälningar i Kronobergs län åren 1891-1895.....	15.
5. Kameralförhållanden.....	15.
6. Politi.....	16.
Tab. I. Minuthandeln med och utskänkning af bränvin i Kronobergs län försäljningsåren 1890-1895.....	16.
Tab. K. Landstinget, Hushållningssällskapet och landskommunerna tillkommande bränvinsförsäljningsmedel försäljningsåren 1890-1895.....	17.
Tabellbilagor	22-34.
Tab. 1. Folkmängden i Kronobergs län åren 1891-1895.....	22.
Tab. 2. Allmänna vägar och skjutsning i Kronobergs län åren 1891-1895.....	23.
Tab. 3. Hemman och lägenheter samt stadsjordar m. m. i Kronobergs län år 1895.....	24.
Tab. 4. Egendomar af fideikommissnatur i Kronobergs län år 1895.....	25.
Tab. 5. Egendomar tillhörande inhemska aktiebolag, i Kronobergs län år 1895.....	25.
Tab. 6. Egendomar tillhörande främmande magters undersåtar, i Kronobergs län år 1895.....	26.
Tab. 7. Fromma stiftelser, stipendiifonder, pensionsanstalter, sjukkassor och dermed jemförliga inrättningar i Kronobergs län år 1895.....	27.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

III) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 8.

ÅREN

1891—1895.

KRONOBERGS LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Kronobergs län, hvars *naturbeskaffenhet* är oförändrad sedan näst föregående period, har till sina *gränser* ej heller undergått någon förändring under de fem år, som denna berättelse omfattar.

Inom länet finnas såsom förut en *stad* samt en *köping*, hvilken dock ej utgör särskild kommun, och ett *municipalsamhälle*.

Sedan den i förra berättelsen omnämnda delningen af Vestra Värends domsaga med 1892 års början inträdt, utgör *domsagornas* antal 4, nämligen: Östra Värend, bestående af Konga och Uppvidinge härad, Mellersta Värend af Kinnevalds och Norrvidinge härad, Vestra Värend af Allbo härad samt Sunnerbo af Sunnerbo härad, af hvilka domsagor de två förstnämnda äro delade hvardera i två tingslag.

I *administrativt* hänseende är länet fortfarande indeladt i 5 fögderier och 17 länsmansdistrikt; och har indelningen i kommuner likasom den *kypkliga* indelningen i kontrakt, pastorat och församlingar icke undergått någon förändring.

På grund af föreskriften i lagen den 23 oktober 1891, angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, är länets lands-

bygd indelad i 6 *väghållningsdistrikt*, hvilka sammanfalla med länets 6 härad.

Af de inom länet förlagda *trupper* tillhöra, enligt kungl. kungörelsen den 2 september 1893, Kronobergs regemente med numera 1,083 rotar, Norra Skånska infanteriregementet med 17 rotar, och 110 rusthåll af Smålands grenadierkår Första arméfördelningen, samt 352 rotar af Kalmar regemente och 112 rusthåll af Smålands husarregemente Andra arméfördelningen.

Med hänseende till *värnpliktiges inskrifning* omfattar länet Kronobergs regementes inskrifningsområde med 8 kompaniömråden, äfvensom del af Kalmar regementes södra bataljons inskrifningsområde med 1 kompaniömråde samt Smålands grenadierkårs inskrifningsområde med 2 kompaniömråden.

I fråga om bergshandteringen och skogsvården tillhör länet fortfarande Södra *bergmästaredistriktet* och Smålands *skogsdistrikt* samt är indeladt i 2 revir.

Likasom tillförne omfattar länet 4 *provinsialläkaredistrikt*, hvartill under perioden kommit 2 extra provinsialläkaredistrikt, för hvilka skall närmare redogöras i afdelningen för helsovård.

2. Invånare.

Länets *folkmängd* utgjorde vid 1895 års slut enligt prester-skapets uppgifter 158,838 och enligt mantalslängderna 159,023 personer, se **tabell I**.

Inom de särskilda förvaltningsområdena voro de mantals-skrifne invånarne sålunda fördelade:

	Mankön.	Qvinkön.	Summa.
Konga härads fögderi	15,335	16,122	31,457
Uppvidinge » »	12,066	12,435	24,501
Kinnevalds och Norrvidinge härads fögderi	13,184	14,137	27,321
Allbo härads fögderi	14,247	15,028	29,275
Sunnerbo » »	19,165	20,308	39,473
Vexjö stad	2,971	4,025	6,996
Summa	76,968	82,055	159,023

Vid 1890 års slut uppgick folkmängden enligt prester-skapets uppgifter till 160,835 och enligt mantalslängderna till 161,556 personer. Folkmängden har således under ifrågavarande tidrymd minskats och länet förlorat 1,997 kyrkoskrifne och 2,533 mantals-skrifne invånare flere, än som under samma tid tillkommit. Äfven under de två nästföregående femårsperioderna hade befolkningen, som förut varit i tillväxt, undergått minskning, uppgående för åren 1881—1885 till 3,169 och för åren 1886—1890 till 5,532 mantals-skrifne personer.

Rörande de faktorer, som inverka på folkmängdens till- och aftagande inom länet, sammanställas följande sifferuppgifter

År.	Ökning.		Minskning.		Skilnad.
	Lefvande födde.	Från utrikes ort inflyttade.	Afödne.	Till utrikes ort afflyttade.	
1891	4,337	226	2,705	2,014	— 156
1892	4,059	230	2,644	2,003	— 358
1893	4,054	231	2,461	1,728	+ 96
1894	4,086	497	2,645	855	+ 1,083
1895	4,237	416	2,253	1,025	+ 1,375
Summa	20,773	1,600	12,708	7,625	+ 2,040

Vid jmförelse mellan dessa siffror och motsvarande uppgifter i närmast föregående femårsberättelse framgår, att *emigrationen* från länet, som åren 1886—1890 uppgick till 10,538 personer, under ifrågavarande femårsperiod minskats till 7,625 och således med 2,913 personer, hvaremot antalet från utrikes ort till länet inflyttade ökats från 1,008 under åren 1886—1890 till 1,600 under åren 1891—1895. Nämda sifferuppgifter ådagalägga jemväl, att, om å ena sidan tillkomsten af lefvande födde och från utrikes ort inflyttade samt å andra sidan afgangen genom dödsfall och utflyttning till utrikes ort vore ensamt bestämmande i fråga om folkmängdens till- och aftagande, så skulle antalet af länets invånare hafva under ifrågavarande tidrymd ökats. Antalet har emellertid, såsom förut omsformäls, minskats och anledningen dertill är att söka uti utflyttningar från länet till andra delar af riket. Dessa utflyttningar, som under åren 1886—1890 öfverstege inflyttningarne med 4,102 personer, hafva i unge-

färligen lika hög grad som under nämnda period minskat hufvudsakligen den jordbruksidkande befolkningens antal.

Att emellertid länets befolkning icke under denna femårsperiod minskats i lika hög grad som under den närmast föregående, beror till väsentlig del deraf, att emigrationen varit icke obetydligt mindre. Den uppgick nämligen under åren 1886—1890 till 10,538 personer och under sistförflutna fem åren till 7,625, samt immigrationen under samma perioder till respektive 1,008 och 1,600 personer.

I afseende å *in- och utflyttningarne* från och till de olika utrikes orterna återopas följande, i *tabell A* intagna sammandrag.

De utflyttades mål har, såsom af denna tabell framgår, fortfarande till största delen varit Amerika och beträffande orsaken till denna utvandring återopas, hvad i föregående berättelse derom anförts.

Af de till Amerikas Förenta stater utflyttade 6,422 personerna voro 3,098 män, 2,476 qvinnor samt 848 barn under 15 års ålder.

Utvandringen af arbetsfolk, särdeles qvinnor, till Danmark och Tyskland, hvilken under åren 1886—1890 uppgick till 2,532 personer, har under perioden nedgått till omkring 1,100 personer, sedan i följd af den i Skåne uppkomna betydliga sockerbetsodlingen rikligt tillfälle till arbetsförtjenst derstädes numera finnes att tillgå.

Inflyttningen till länet från utrikes orter har till hufvudsakligaste delen, likasom tillförne, uppkommit derigenom, att personer, som utflyttat, återvändt till sin förra hemort.

På grund af folkmängden har länet under perioden sändt till *Riksdagen* 5 ledamöter af Första kammaren samt af Andra

Tab. A. In- och utflyttade till och från Kronobergs län åren 1891—1895.

	1891.	1892.	1893.	1894.	1895.	Summa.
<i>Utflyttade till:</i>						
Norge	17	11	3	17	8	56
Danmark	160	149	149	301	232	991
Finland och Ryssland	3	2	6	7	21	39
Tyska riket	28	30	13	13	17	101
Öfriga orter inom Europa	2	2	1	2	1	8
Amerikas Förenta stater	1,802	1,809	1,554	512	745	6,422
Öfriga orter utom Europa	2	—	2	3	1	8
Summa	2,014	2,003	1,728	855	1,025	7,625
<i>Inflyttade från:</i>						
Norge	22	6	—	2	12	42
Danmark	53	49	37	186	144	469
Finland och Ryssland	10	3	—	25	3	41
Tyska riket	23	15	21	13	18	90
Öfriga orter inom Europa	1	4	—	3	3	11
Amerikas Förenta stater	116	151	173	267	236	943
Öfriga orter utom Europa	1	2	—	1	—	4
Summa	226	230	231	497	416	1,600

kammaren 2 ledamöter för Östra Väreuds domsaga, för Sunnerbo härads domsaga 2 ledamöter åren 1891—1893 och 1 ledamot åren 1894 och 1895 samt 1 ledamot från hvarje af länets öfriga två domsagor, hvartill kommer 1 ledamot för städerna Vexjö—Oskarshamns valkrets.

Inom det *religiösa området* synes en viss afmattning hafva inträdt i de separatistiska rörelserna, hvilka endast i åtta å tio församlingar varit mera framstående och framkallat minskning i de kyrkobesökandes antal. Inom länet finnas 24 missionshus och 21 nattvardsföreningar, med 30 å 100 medlemmar i hvarje förening. Frälsningsarmén har under senare åren börjat uppträda inom länet och för sin verksamhet förhyrt lokal i Vexjö stad och i Ljungby köping, men torde åtminstone ännu icke hafva vunnit någon mera betydande anslutning.

De främmande religionsbekännarne inom länet äro fortfarande hufvudsakligen metodister och baptister, hvilka senare likväl ej bildat någon egen församling. Utom den i förra femårsberättelsen omnämnda metodistepiskopalförsamlingen vid Delaryds bruk i Göteryds socken, hvars medlemmars antal numera uppgår till 16, har i Vexjö bildats en dylik församling med 11 medlemmar, hvarförutom metodister till ett antal af 22 finnas i Ljuders och Långasjö socknar af Konga härad. I Hamneda socken finnes ett baptistkapell och denna religionsbekännelse vinner alltjemt anhängare inom nämnda socken samt Hinnerys och Traryds socknar i Sunnerbo härad. Äfven i Vexjö har bildats en baptistförening, omfattande 10 familjer med 14 odöpta barn. Härtill komma några få romerske och grekiske katoliker, uteslutande inflyttade utlänningar, ett mindre samfund helgeaner i Ryssby socken samt i Vexjö 43 mosaiska trosbekännare, tillhörande Mosaiska församlingen i Kalmar.

Inför kronofogden i Sunnerbo härad äro under ifrågavarande tid ingångna 5 *borgerliga äktenskap*.

I fråga om befolkningens *sedlighet och laglydnad* synes någon väsentligare förändring ej hafva egt rum.

Enligt chefens för Kungl. Justitiedepartementets berättelse hafva vid domstolarne i länet 147 personer blifvit ådömda ansvar för gröfre brott, deraf 1 för mord, 2 för dråp, 1 för vållande till annans död, 9 för barnamord och fosterfördrifning, 4 för våldtäkt, 12 för sedlighetsbrott, 30 för gröfre misshandel, 5 för

mordbrand, 1 för fredsbrott, 56 för stöld, 7 för bedrägeri, 2 för mened och 17 för förfalskning.

I sammanhang med dessa anteckningar meddelas här nedanstående *tabell B* angående *fångantalet* i länsfängelset.

För *fylleriförseelser* hafva 917 personer blifvit vid domstolarne i länet till ansvar fälda. Från alla delar af länet vitsordas dock, att missbruket af spritdrycker är i aftagande, men att förbrukningen af maltdrycker ökats. De flesta fall, då bruket af rusgifvande drycker icke inskränkts inom måttlighetens gränser, hafva såsom tillförne förekommit vid marknader, torgdagar och andra tillfällen, då folksamling egt rum. Vid arbetet för nykterhetens befrämjande hafva goodtemplarne och nykterhetsföreningarne fortfarande utöfvat välgörande inflytande. För närvarande finnas inom länet 24 goodtemplarloger, 6 nykterhetsföreningar och 3 blåbandistföreningar med sammanräknade 1,872 medlemmar.

Lofgifven minuthandel med och utskänkning af *spritdrycker* har egt rum, utom vid 6 gästgiverier, i Vexjö å 2 minuthandels- och 7 utskänkningsställen, deraf 2 med rätt till utskänkning af bränvin endast vid måltider åt spisande gäster, i Ljungby köping å 1 minuthandels- och 1 utskänkningsställe, samt i Elmhults stationssambälle å 1 utskänkningsställe, hvarjemte tillfälliga utskänkningsrättigheter varit beviljade under sommarmanaderna vid Evedals och Grennaforssa bad- och brunnsorter.

Olofflig försäljning af spirituösa drycker, hvarför personer blifvit vid domstol sakfälda, har förekommit i följande antal fall, nämligen: 24 under år 1891, 31 år 1892, 23 år 1893, 27 år 1894, samt 16 år 1895, tillsammans 121.

Utom den försäljning af *vin- och maltdrycker*, som författningsenligt eger rum vid skjutsanstalterna, har sådan utskänkning, som omförmäles i 3 § af kungl. förordningen den 21 oktober 1885, varit medgifven å 4 försäljningsställen i Vexjö samt vid 3 jernvägsstationer och å lägerplatsen Kronobergshed. Den handlande tillkommande rättigheten till försäljning af maltdrycker till afhentning har flerstädes förändradt dryckenskap och ordningar och antalet af de förseelser emot förordningen angående försäljning af vin och öl samt kaffe m. m. för hvilka personer vid domstolarne fälds till ansvar, hafva uppgått till 215.

Tab. B.

Fångantalet vid länsfängelset i Vexjö åren 1891—1895.

Å r.	Häktade för				Dömda att undergå														Barn, som åtföljt föräldrar.	Transportfångar.	Summa.			
					brott		straffarbete				fängelse				tvångsarbete									
	lösdrifveri eller betalande.		i 2 år eller derunder.				på bestämd tid öfver 2 år.		för lifstid.		urbot.		i brist på tillgång till böter.		för lösdrifveri.		på grund af fattigvårdsförordningen.							
	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.			m.	q.		
1891	36	6	8	1	10	2	4	—	—	—	12	4	91	8	6	1	—	—	1	—	90	9	258	31
1892	45	9	10	—	15	4	4	—	—	—	15	3	163	19	8	—	—	—	1	—	108	1	369	39
1893	28	9	11	1	9	5	2	1	—	—	12	—	101	17	8	—	—	—	2	—	124	1	297	34
1894	42	7	12	2	14	2	2	1	—	1	13	2	129	10	4	—	—	—	1	1	113	6	330	32
1895	46	7	11	1	12	6	6	—	—	—	23	1	137	19	8	—	—	—	—	—	85	6	328	40
Summa	197	38	52	5	60	19	18	2	—	1	75	10	621	73	34	1	—	—	5	1	520	26	1,582	176

Beträffande det så kallade *lösdrifveriet* hafva för lösdrifveri och bettlande blifvit varnade eller till tvångsarbete dömda samt i öfrigt såsom lösdrifvare behandlade i nedanstående sammandrag upptagna antal personer:

År.	Lösdrifvare.						Häktade				Summa.
	Varnade af polis.		Varnade af K. M:ts Befh.		Dömda till tvångsarbete.		och behandlade enl. lösdrifvarelagen § 7.		utländingar för lösdrifveri.		
	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	
1891	9	—	—	—	6	1	3	—	—	—	19
1892	10	1	1	—	8	—	2	—	3	—	25
1893	9	1	5	—	7	—	2	—	—	—	24
1894	18	4	6	1	4	—	3	—	1	—	37
1895	6	2	3	—	8	—	7	1	—	—	27

Af någon härjande *farsot* har länet under perioden icke varit hemsökt. Folksjukdomar hafva här som annorstädes varit gängse, men helsotillståndet kan i allmänhet anses hafva varit tillfredsställande.

Af länets under berörde tid med döden bortgångne 12,708 invånare hafva i så kallade *folksjukdomar* aflidit 1,294 personer, deraf 970 barn till betydlig del i difteri.

Af *våldsamma orsaker*, egen handverkan ej inberäknad, hafva aflidit 242 personer och genom själfmord hafva 73 personer, deraf 46 män och 27 kvinnor, beröfvat sig lifvet.

Någon *socialistisk agitatorisk verksamhet* af den omfattning, att den förtjenar särskild uppmärksamhet, har icke förekommit och den så kallade arbetarefrågan, likasom frågan om normal arbetsdag, har ej heller uppburits af något synnerligt intresse.

I fråga om *folkupplysning* och *bildning*, är folkskoleväsendet, hvad angår Vexjö stad, väl ordnad och, beträffande landsbygden, stäldt i alltjemt till det bättre fortgående utveckling, dervid församlingarna gå så långt i offervillighet, som skäligen kan begäras med hänsyn till de tryckta ekonomiska förhållanden, hvori en stor del af församlingsmedlemmarna sig befinna; och högst få torde de barn vara, som icke åtnjuta en skolundervisning så god, som det är möjligt, äfven der lokala förhållanden, såsom stora afstånd och svårtillgängliga bygder, uppresas många svårigheter samt der desslikes fattigdom och deraf följande behof att tillgodogöra sig barnens arbete utgöra ej lätt öfvervunna hinder.

Sockenbibliotekens antal och omfattning torde ej hafva undergått någon nämnvärd förändring, men deras begagnande undantränges dock mer och mer af de billigare tidningarna. Befolkningens intresse för tidens händelser och offentliga angelägenheter väckes och underhålles genom flitig läsning af *tidningar* och hägen härför synes tilltaga och oppmuntras derigenom, att i följd af den starka konkurrensen priset på tidningar allt mer och mer sänkes. Genom postanstalterna i länet utdelas af svenska tidningar och tidskrifter år 1895 till årsprenumeranter 16,858 exemplar, deraf 6,979 af de i Vexjö utgifna tidningarna Smålandsposten, Smålandspostens Veckoblad och Nya Vexjö-Bladet. Angående spridningen inom länet af öfriga tidningar meddelas följande uppgift rörande antalet prenumeranter år 1895 å de mest lästa tidningarna:

	Antal prenumeranter.		Antal prenumeranter.
Aftonbladet, dagliga upplagan	254	Nya Dagligt Allehanda	130
Aftonbladet, veckoupplagan	1,171	Sanningsvittnet	238
Allers Familjjournal	139	Skånes Annonsblad	160
Annonsblad till Tidskrift för landtmän	619	Skånska Dagbladet	287
Dagens Nyheter	67	Smålands Allehanda	326
Fosterlandet	201	Stockholms Dagblad	106
Idun	201	Stockholms Nyheter	117
Jordbrukarens tidning	77	Stockholms-Tidningen	297
Lille Jordbrukaren	61	Svalan	111
Missionsblad för Kronobergs län	76	Svenska Dagbladet	137
Missionstidning, utg. af Evangeliska Fosterlandsstiftelsen	52	Svenska Morgonbladet	138
Missionstidning (Sv. kyrkans)	84	Svenska Posten	294
Missionstidning för Israel	17	Svensken	238
National Kuriren	89	Triumf	573
		Vårt Land, dagliga upplagan	168
		Vårt Land, veckoupplagan	416

Folkets *lymne*, *lefnadssätt* och *bruk* hafva icke under de senast förflutna fem åren undergått afsevärda förändringar. Vål har uppfattningen om, hvad som må anses nödigt för fyllande af lefnadsbehofven, icke kunnat undgå att äfven i detta län likasom annorstädes röna inflytande af den alltjemt fortgående utvecklingen, så att anspråken i detta hänseende äro större än under äldre tider, men lefnadssättet kan dock fortfarande sägas vara enkelt och lämpadt efter en hvars samhällsställning och förmögenhetsvilkor.

För jordbrukarne, hvilka utgöra den ojemförligt största delen af länets befolkning, hafva *näringsförhållandena* under femårsperioden varit ganska ogynnsamma i följd af de låga prisen på jordbruksprodukter, hvadan de i ekonomiskt hänseende haft stora svårigheter att bekämpa. Genom sparsamhet och träget arbete hafva dock dessa svårigheter så till vida öfvervunnits, att befolkningen kan anses hafva i allmänhet varit någorlunda bergad.

Vid 1895 års slut utgjorde insättarnes tillgodohafvande i sparbankerna inom länet 9,261,227 kronor och i Postsparbanken, på motböcker utfärdade vid länets postanstalter, 1,050,077 kronor. Dessa behållningar motsvarades vid 1891 års ingång af 7,982,541 kronor i sparbanker och 388,376 kronor i Postsparbanken.

Till vidare upplysning om befolkningens ekonomiska ställning meddelas följande uppgift om *lagsökningsmål*, som af Konungens Befallningshafvande blifvit afgjorda, samt förrättade *exekutiva auktioner å fast egendom*:

År.	Antal afgjorda lagsökningsmål deri	Antal personer, hvilka	Belopp i kr. för hvilket	Exekutiva auktioner å fast egendom.		
				Antal.	Taxeringsvärde, i kr.	Köpeskilling, i kr.
1891	357	614	171,093	14	81,550	67,715
1892	449	723	227,420	8	99,000	104,275
1893	395	565	176,975	12	307,800	201,840
1894	292	420	175,010	15	285,250	278,320
1895	404	646	199,340	6	183,300	160,710
Summa	1,897	2,968	949,838	55	956,900	812,860

Köpeskillingarne för fastigheterna hafva i 20 fall öfverstigit, i 31 fall understigit och i 4 fall varit lika med fastigheternas taxeringsvärden. Det belopp, hvarmed försäljningssumman i förstnämnda 20 fall öfverstigit taxeringsvärdena, har utgjort 39,535 kronor, under det skilnaden i de 31 fallen utgjort 183,575 kronor.

Af länets kronofogdar hafva å exekutiva auktioner försålts 37 fasta egendomar, hvilkas sammanlagda taxeringsvärden uppgått till 220,300 kronor samt försäljningssummorna till 188,845 kronor.

Under närmast föregående fem åren blefvo af Konungens Befallningshafvande 6,603 personer uti 4,174 lagsökningsmål ålagda betalningsskyldighet till sammanlagt belopp af 1,909,261 kronor och uppgick exekutiva fastighetsauktionernas antal till 149.

Af öfverexekutor i Vexjö stad hafva under åren 1893—1895 afgjorts 146 lagsökningsmål, deri betalningsskyldighet ålagts,

hvarjente under femårsperioden förrättats 50 exekutiva auktioner å fasta egendomar, hvilkas taxeringsvärden uppgått till 961,400 kronor och försäljningssummor till 662,815 kronor.

Konkursernas antal har utgjort:

	Landsbygden.	Vexjö.
År 1891	41	10
» 1892	64	17
» 1893	45	22
» 1894	51	12
» 1895	40	6
Summa 247		67

således tillsammans 314. Under åren 1886—1890 voro konkursernas antal 425, deraf 58 i Vexjö stad och 367 på landsbygden.

3. Näringarne.

A) Jordbruket i förening med boskapskötseln har städse varit och är fortfarande länets hufvudnäring.

Enligt länets hushållningssällskaps berättelse för år 1895 beräknades länets hela *egovidd*, utom vatten, till 889,848 hektar. Af detta område användes till träd-, humle- och kålgård 1,233 hektar, såsom åker och annan odlad jord 84,351 hektar, såsom naturlig äng 114,883 hektar och såsom skogbärande mark 243,041 hektar. Jemföras dessa sifferuppgifter med motsvarande för år 1890, framgår, att den till träd-, humle- och kålgård använda mark under femårsperioden ökats med 173 hektar; att 5,478 hektar under samma tid odlats; att naturliga ängens område ökats med 928 hektar, samt att den skogbärande marken minskats med 2,131 hektar.

Beträffande brukningssättet, utsädet, antalet hektar, som användts för odling af hvarje sädeslag, samt skördens beskaffenhet hänvisas till Hushållningssällskapets berättelser angående jordbruk och boskapskötsel, hvilka af Statistiska Centralbyrån offentliggöras.

Enligt Konungens Befallningshafvandes, likaledes af Statistiska Centralbyrån offentliggjorda, årsväxtberättelser har *skörden* varit åren 1891 och 1894 medelmättig, åren 1892 och 1893 öfver medelmåttan och år 1895 fullt medelmättig.

De i *markegångstaxorna* under litt. A och C bestämda pris hafva varit följande:

	År 1891.	År 1892.	År 1893.	År 1894.	År 1895.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
<i>Årspris.</i>					
1 hektoliter råg	8-43	8-22	7-72	6-54	6-87
1 » korn	6-39	6-28	6-37	5-70	5-56
1 » hafre	3-72	3-69	3-82	3-24	3-27
1 kilogram smör	1-35	1-35	1-30	1-25	1-32
<i>Medelmarkegångspris.</i>					
1 hektoliter råg	8-50	8-31	8-36	8-22	8-08
1 » korn	6-82	6-66	6-60	6-52	6-43
1 kilogram smör	1-53	1-53	1-52	1-52	1-51

Dagsverksprisen och *tjenstehjonstörna* hafva enligt Hushållningssällskapets uppgifter i medeltal uppgått till följande belopp:

	År 1891.	År 1892.	År 1893.	År 1894.	År 1895.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Sommardagsverke för man	1-60	1-63	1-65	1-71	1-66
» » » » » » qvinna	0-85	0-85	0-87	0-88	0-88
Vinterdagsverke » man	1-10	1-12	1-11	1-16	1-15
» » » » » » qvinna	0-65	0-63	0-61	0-66	0-66
Årslön i husholdes kost för man	150 —	157 —	160 —	161 —	165 —
» » » » » » qvinna	80 —	87 —	87 —	86 —	93 —
Värdet af stat och lön för man	335 —	340 —	340 —	369 —	357 —
» » » » » » qvinna	220 —	229 —	232 —	210 —	226 —

Följande i senaste femårsberättelsen omförmälda, *med statsbidrag eller län understödda företag* hafva under nu ifrågasvarande tidrymd blifvit fullbordade och godkända, nämligen:

- a) Afdikning af frostförande mossmark: afdikning af Karamala fly, tillhörande Karamala by, Karamala torp och Höghult i Nöbbele socken af Konga härad.
- b) Odlingaf företag med hänsyn till vattenafledning och afdikning: afdikning och odling af Borröja mader, tillhörande Söraby, Norraby och Borröja byar i Söraby socken och Norrvidinge härad; torrläggning och odling af Pinnamyre, tillhörande Göljehult m. fl. hemman i Linneryds, Tingsås och Väckelsängs socknar, hvilket företag jemväl med hänsyn till odlingen godkänts; sänkning af sjön Spänen i och för utdikning och odling af snuka marker å egorna till Gemla Svengård m. fl. hemman i Öja, Lekaryds och Aringsås socknar i Kinnevalds och Albo härad.

Länetsbidrag af allmänna medel hafva under perioden beviljats till följande vattenaflednings- och odlingaf företag, nämligen:

4,000 kronor till afdikning och odling af mark, tillhörande byarne Bonestad och Blådinge i Aringsås och Blådinge socknar af Albo härad. Företaget, hvarmed äsytats torrläggning af 4592 hektar för en kostnad af 5,767 kronor, deraf 4,870 kronor för afdikningen och 897 kronor för odlingen, har under ifrågasvarande tid fullbordats och godkänts;

14,500 kronor till afdikning och odling af vattensjuka marker tillhörande egendomen Oby i Blådinge socken och Albo härad. Den genom företaget vatten-

befriade marken beräknas till 116,02 hektar samt kostnaden för vattenafledningen till 14,500 kronor och för odlingen till 979 kronor;

2,000 kronor till afdikning och odling af vattensjuka marker, tillhörande hemmanet Sännesholma i Hallaryds socken och Sunnerbo härad; och är företaget, som afser torrläggning af 22,94 hektar, för en kostnad af 2,000 kronor för afdikningen och 699 kronor för odlingen, med hänsyn till vattenafledning och afdikning fullbordadt och är 1895 godkändt;

25,500 kronor till reglering af Bründe å i och för torrläggning af mark, tillhörande Sjöanäs m. fl. byar och hemman i Hjortsberga, Blädinge och Aringsås socknar i Albo härad. Den areal, som genom företaget skulle blifva befriad från vatten, utgör 262,97 hektar och kostnaden är beräknad till 25,500 kronor för afdikningen och 4,366 kronor för odlingen;

14,600 kronor till uttappning af Rösjön, tillhörande Snedingsmåla m. fl. hemman i Södra Sandsjö och Linneryds socknar, med hvilket företag afses att från vatten befria en areal af 252,19 hektar för en beräknad kostnad af 14,900 kronor för afdikning och 2,000 kronor för odling.

Statsbidrag utan återbetalningsskyldighet har beviljats för utdikning af följande moss- och myrmarker i ändamål att minska frostländigheten för närliggande bygd, nämligen:

500 kronor till afdikning af 20,4 hektar mossmark, tillhörande Halleböke by i Hallaryds socken och Sunnerbo härad, för en beräknad kostnad af 1,500 kronor, hvilket företag blifvit är 1895 fullbordadt och godkändt;

370 kronor till utdikning af 12,70 hektar mossmark, tillhörande hemmanet Ekeberg i Urshults socken och Kinnevalds härad, för en kostnad af 1,380 kronor; samt

700 kronor till afdikning af 23,10 hektar myrmarker vid hemmanet Aramo i Urshults socken och Kinnevalds härad, hvarför kostnaden beräknats till 2,100 kronor.

Derjemte hafva statslän beviljats till fem särskilda vattenaflednings- och odlingsföretag, hvilka emellertid icke kommit till stånd, i följd hvaraf frågan om lånens utfående förfallit.

I öfrigt hänvisas beträffande nyodling, vattenaftappning och underdikning till Hushållningssällskapets och Kungl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens tryckta berättelser. Ur nämnda styrelsens berättelser torde dock böra här antecknas, att odlingar och jordförbättringar, afsedda att vinnas genom de arbetsföretag, som från och med år 1884 till och med år 1895 erhållit *understöd af odlingslånefonden*, omfatta tillsammans 1,996,37 hektar, för en beräknad kostnad af sammanlagdt 234,576 kr. 14 öre, samt att lånen härför från nämnde fond uppgått till sammanräknade 199,900 kronor.

En nitisk verksamhet för *jordbrukets utveckling och förkofran* har fortfarande utöfvats af länets hushållningssällskap, som under ifrågavarande tid dels lemnat bidrag till bekostande af sådana syneförrättningar, som omförmålas i 4:e kapitlet af kungl. förordningen om dikning och annan afledning af vatten den 20 juni 1879, dels ock för agronomiskt biträde i öfrigt åt innehafvare af smärre jordbruksfastigheter bekostat dagtraktamentsersättning till landbruksingeniör med tillsammans 9,856 kronor, eller i medeltal årligen 1,971 kronor.

Antalet af de utaf statens landbruksingeniör A. Roos, hvilken under hela femårsperioden inom länet tjenstgjort, afslutade syneförrättningar uppgå till 50 samt arealen af den mark, som enligt de upprättade förslagen ansetts kunna vinnas eller förbättras, till 11,387 hektar, deraf genom täckdikning 46 hektar, afdikning af vattensjuk mark 8,918 hektar, reglering af vattenståndet i sjöar 1,936 hektar, utdikning af frostförande mossar 254 hektar samt invallning 233 hektar.

Dessa förrättningar hafva alltså hufvudsakligast afsett afdiknings- och vattenregleringsföretag, under det att täckdikning ännu föga användes annat än å en eller annan af länets fåtaliga

större egendomar. Både många och omfattande äro de vattenafledningsföretag, som inom länet vänta på utförande, och endast inom vestra delen af Sunnerbo härad äro dessa vidder, som för närvarande lemna så godt som ingen afkastning, men som torrlagda och odlade, lätt nog skulle kunna förvandlas till sädesbärande fält, uppskattade till omkring 10,000 hektar.

De af landbruksingeniören Roos i öfrigt för agronombiträde åt jordbrukare verkställda och af Hushållningssällskapet medelst godtgörande af dagtraktamente understödda förrättningar hafva uppgått till ett antal af 287.

I länets med understöd af staten inrättade lägre *landbrukskola* i Orraryd har undervisning fortfarande meddelats af 2 lärare och har elevernas antal utgjort 10 år 1891, 12 år 1892, 8 år 1893 samt 12 åren 1894 och 1895. Till premier åt eleverna hafva af Hushållningssällskapets medel under nämnda år anslagits och utbetalts tillsammans 1,325 kronor.

Likasom tillförne har Hushållningssällskapet bekostat undersökningar vid Kalmar kemiska station af prof på gödnings- och kraftfoderämnen samt utsädesfrö, som ditsändts af jordbrukare inom länet, med i medeltal 240 kronor årligen. Bland de af länets hushållningssällskap i öfrigt vidtagna åtgärder till jordbrukets befrämjande må nämnas, att sällskapet lemnat anslag till Allmänna Svenska utsädesföreningen med 500 kronor årligen, till Svenska mosskulturforeningen 400 kronor för år 1891 och 500 kronor årligen för åren 1892—1895, ävensom under sistnämnda fyra år årligen 100 kronor till länets landtmannaförening samt 150 kronor till observationer och beräkningar rörande storleken af de i vattendragen framgående vattenmassorna.

Mejerihandteringen har under ifrågavarande tidrymd fortfarande gått framåt, särskildt hvad angår smörberedningen, i det att smöret till kvaliteten betydligt förbättrats. Mejerikonulenten I. Nyberg i Jönköping har såsom mejeriinstruktör inom länet fortfarande varit anställd af Hushållningssällskapet, som till bekostande af hans resor bidragit med i medeltal 450 kronor årligen. Under år 1895 voro 30 mejerier i verksamhet och enligt de uppgifter, som från dessa erhållits, har årliga tillverkningen i medeltal varit omkring 182,200 kg. smör och 23,400 kg. ost.

Bidrag till årsafgifter för deltagande i de svenska smörprofningarne i Malmö och Göteborg hafva af Hushållningssällskapet lemnats de mejeriegare, som derom gjort framställning.

Ett för hela länet gemensamt, af Hushållningssällskapet anordnad, *landbruksmöte* hölls i Ljungby köping den 29 augusti 1893, dervid, enligt utsedde prisdomares bestämmande, utdelades prisbelöningar för utställda kreatur, jordbruksprodukter, jordbruksredskap och maskiner samt industrialster till sammanlagdt belopp af 1,044 kronor.

Trädgårdsskötseln och fruktträdsodlingen omfattas fortfarande med alltjemt stigande intresse. För att tillhandagå med råd och upplysningar samt biträde vid trädgårdars och parkers anläggning och vård hafva af Hushållningssällskapet varit i länet anställda under åren 1891—1894 3 och under år 1895 2 trädgårdsmästare, jemte under sistnämnda år 1 extra trädgårdsmästare, till hvilkas aflöning och resekostnadsersättningar af dertill utaf Hushållningssällskapet och Landstinget anslagna medel utbetalts tillsammans 9,886 kr. 22 öre.

Enligt länsträdgårdsmästarnes uppgifter hafva i medeltal årligen anlagts 50 nya trädgårdar samt utplanterats omkring

2,000 å 3,000 nya fruktträd, förutom en större mängd bär-, blomster- och häckplantor samt buskar äfvensom parkträd.

Inom Urshults socken i Kinnevalds härad förekommer, särdeles å de vid sjön Åsnen belägna hemmanen och på Öarne i nämnda sjö, fruktträdsodling i stort omfång uti ängs- och hagmarker samt lemnar en icke obetydlig inkomst. Endast från 1 mantal Eskekulla såldes sålunda af åborna enligt uppgift år 1896 frukt för omkring 1,000 kronor.

B) Boskapsskötseln. Rörande antalet underhållna kreatur meddelas upplysning uti Hushållningssällskapets tryckta berättelser, hvaraf här intagas följande uppgifter angående förhållandet vid slutet af denna och närmast föregående femårsperiod:

	År 1890.	År 1895.
Hästar öfver 3 år	7,290	7,514
Hästar under 3 år	373	624
Oxar	22,421	22,505
Tjurar	821	957
Kor	63,825	66,501
Ungnöt under 2 år	32,516	36,795
Får	72,767	72,009
Getter	415	542
Svin	31,726	39,039

Dessa siffror utvisa, att boskapsskötseln under perioden skridit betydligt framåt. Intresset för anskaffandet af goda afvelsdjur visar sig öfver allt inom länet lifligt; och har detta intresse i väsentlig mån framkallats och underhållits genom de af staten och länets hushållningssällskap anordnade premieringarne. *Nötkreaturs premiering* egde rum år 1891 å 19 särskilda mötesplatser och sedermera årligen vid 20 å 23 platser, i enlighet med derom upprättade stadgar, i öfverensstämmelse med kungl. reglementet för den med statsmedel understödda nötboskapspremieringen i riket den 13 november 1891. Vid dessa premieringar hafva årligen i medeltal uppvissats 1,500 och prisbelönats 800 djur. Derjemte hafva af Hushållningssällskapet anordnats årligen två *gödboskapsutställningar* i Vexjö, för hvilket ändamål sällskapet för en kostnad af omkring 19,000 kronor derstädes låtit uppföra ett rymligt boskapsstall; och hafva vid dessa utställningar utdelats prisbelöningar, som i medeltal årligen uppgått till 840 kronor.

Svinafveln har fortfarande varit i tilltagande och stora partier såväl lefvande som slagtrade svin hafva årligen afyttrats till orter utom länet. Denna export, för såvidt den egt rum å jernväg, synes enligt från jernvägsstationerna erhållna uppgifter kunna i medeltal beräknas till omkring 17,000 kreatur årligen.

Till *hästafvelns* befrämjande hafva beskillare från Flyinge stuteri varit inom länet stationerade, 4 under åren 1891—1894 och 2 år 1895, samt hästpremieringar årligen egt rum med bidrag af statsmedel samt anslag af länets landsting och hushållningssällskap, hvarjemte det sistnämnda anordnat och bekostat år 1895 en hästutställning med premiering, äfvensom samma år beviljat ett lån af 2,000 kronor till Kinnevalds härads hingstförening.

Stipendier åt smeder för genomgående af lärokurs vid Alnarps hofbeslagsskola hafva fortfarande af Hushållningssällskapet beviljats, och det i förra femårsberättelsen omnämnda hästförsäkringsbolaget för Kalmar och Kronobergs län har fortsatt sin verksamhet inom länet i ungefärligen samma omfattning som år 1890.

Utom en *länsveterinär* hafva inom länet varit anställda 3 distriktsveterinärer, till hvilkas aföning Hushållningssällskapet bidragit med 3,600 kronor årligen.

Bland husdjuren har enligt veterinärernas uppgifter *helsotillståndet* i allmänhet varit tillfredsställande och af smittosamma sjukdomar endast förekommit enstaka fall af mjeltbrandsemphysem och qvarka samt bland svinkreaturen så kallad rödsjuka.

C) Skogshushållningen intager bland länets näringar rummet näst efter jordbruk och boskapsskötsel.

Såsom här ofvan omförmäls, var, enligt Hushållningssällskapets uppgift, länets hela skoglärande mark vid 1895 års utgång beräknad till en areal af 243,011 hektar; och funnos inom länet vid samma tid, enligt Kungl. Domänstyrelsens berättelse, följande *allmänna skogar*:

	Antal.	Ytvärd. Hektar.
<i>Kronoparker</i>	15	11,657.01
För statsverket utarranderade eller af kronan disponerade egendomens skogar samt af tjenstemän hafvande ännu disponerade:		
Militieboställen	138	19,151.88
Civila boställsskogar	5	463.03
Ecklesiastika boställsskogar	139	20,502.11
Skogar till allmänna inrättningars hemman	1	50.15
Summa	298	51,822.98

Under perioden hafva de allmänna skogarne, som i förra femårsberättelsen upptagits till ett antal af 340 med en sammanlagd areal af 51,644 hektar 39 ar, minskats genom försäljning af åtskilliga mindre kronoegndomar, men deremot ökats genom nedanupptagna inköp af mark till bildande af *nya och utvidgning af äldre kronoparker*, nämligen:

jemlikt kungl. brefven den 31 december 1889 och den 20 januari 1893, $\frac{3}{32}$ mantal Kärr nr 2, $\frac{1}{24}$ mtl Tokaryd nr 2, $\frac{5}{48}$ mtl Bölminge nr 3 Storegård, $\frac{11}{96}$ mtl Bölminge nr 4 Bäckagård, $\frac{2}{32}$ mtl Balkön nr 2, $\frac{1}{12}$ mtl Balkarp nr 4 Södergård, $\frac{13}{96}$ mtl Balkarp nr 5 Mellangård, $\frac{1}{16}$ mtl Extorp nr 4 Mellangård, $\frac{7}{32}$ mtl Extorp nr 5 Sjögård, $\frac{13}{32}$ mtl Bolmaryd nr 7 Södergård, $\frac{1}{8}$ mtl Bolmaryd nr 8 Lilla Frälsedel, $\frac{11}{48}$ mtl Bolmaryd nr 9 Bygård, $\frac{2}{16}$ mtl Bolmaryd nr 10 Norregård, $\frac{5}{32}$ mtl Bolmaryd nr 11 Mellangård, $\frac{2}{16}$ mtl Rönninge nr 2, $\frac{1}{8}$ mtl Malmaryd nr 1 Mellangård och 1 mtl Malmaryd nr 3 Södergård i Nöttja socken och Sunnerbo härad, för tillsammans 42,359 kronor, till utvidgning af *Nöttja kronopark*, som i öfrigt består af för skogsväsendets räkning afsatta indragna militieboställena $\frac{2}{4}$ mtl Balkarp nr 3 Bäckagård, $\frac{1}{4}$ mtl Bökhult nr 1, $\frac{1}{4}$ mtl Bjernhult nr 1 samt $\frac{1}{2}$ mtl Hamneda nr 5 Kronogård;

jemlikt kungl. brefven den 28 mars 1892, den 17 november 1893 samt den 23 november 1894, $\frac{2}{3}$ mantal Stengårdsholma nr 1 Jönsagård och $\frac{1}{4}$ mtl Böcklareboda nr 1 i Helleberga socken samt $\frac{1}{2}$ mtl Deragård nr 1 i Ågutsboda socken af Uppvidinge härad, för tillsammans 108,200 kronor, till utvidgning af *Stengårdsholma kronopark*, hvilken i öfrigt omfattar för skogsväsendets räkning afsatta indragna militieboställena $\frac{1}{4}$ mtl Borstetorp nr 1, $\frac{2}{8}$ mtl Tokaboda nr 1 och $\frac{2}{8}$ mtl Stengårdsholma nr 2 Kronogård;

jemlikt kungl. brevet den 20 april 1892 $\frac{1}{4}$ mantal Galtabäck nr 5 Kronogård i Nottebäcks socken af Uppvidinge härad, för 18,000 kronor, till utvidgning af *Heitthults kronopark*, om-

fattande förut inköpta $1\frac{1}{3}$ mantal Hvitthult, $\frac{3}{4}$ mtl Granhult och 1 mtl Brorsmåla äfvensom utmarker från hemmanen Glosäng och Elmshult, jemte för skogsväsendets räkning afsatta indragna militiebostället $\frac{1}{2}$ mtl Galtabäck n:r 6 Södergård;

jemlikt kungl. brefvet den 13 mars 1894, $\frac{1}{8}$ mantal Kyle-skruf n:r 1 i Lenhofda socken, för 5,000 kronor, till utvidgning af Heda kronopark, som i öfrigt utgöres af förut inköpta $\frac{1}{2}$ mtl Heda Södergård och $\frac{1}{4}$ mtl Heda Norregård i Herråkra socken af Uppvidinge härad jemte för skogsväsendets räkning afsatta indragna militiebostället $\frac{1}{2}$ mtl Skeppetorp i sistnämnda socken samt en till likaledes indragna militiebostället $\frac{1}{2}$ mtl Enga i Furuby socken och Konga härad hörande utjord;

jemlikt kungl. brefvet den 7 juli 1893, $\frac{3}{32}$ mantal Kolborshult Norregård i Pjetteryds socken och Sunnerbo härad, för 1,000 kronor, till bildande af kronopark gemensamt med indragna militiebostället 1 mantal Kalf och utmarken till indragna härads-skrivarebostället 1 mtl Kolborshult; samt

jemlikt kungl. brefvet den 28 september 1893, $\frac{3}{8}$ mantal Öjjaböke n:r 1 Lillegård i Lidhults socken af Sunnerbo härad, för 14,000 kronor, till utvidgning af Öjjaböke kronopark, bildad af för skogsväsendets räkning afsatta indragna militieboställena $\frac{1}{2}$ mtl Öjjaböke n:r 2 Storegård och $\frac{1}{2}$ mtl Gråshult.

Angående de allmänna skogarnes förvaltning och afkastning åberopas nu såsom tillförne Kungl. Domänstyrelsens derom offentliggjorda årliga berättelser.

Skogseldar af någon anmärkningsvärd omfattning hafva icke förekommit.

Hvad i föregående berättelser anförts angående den sedan lång tid fortgående afverkningen af de enskilda skogarne, gäller i hufvudsak fortfarande; och underlättas denna skogssköfling genom den alltjemt pågående utsträckningen af jernvägsnätet inom länet.

Till belysning i fråga om skogsafverkningen intagas i tabell C från länets jernvägsstationer erhållna uppgifter å afsända och anlända skogseffekter.

De i senaste berättelsen omförmälda, af Hushållningssällskapet anordnade åtgärder för främjande af skogsåddl och återplantering af skog hafva under perioden blifvit fortsatta. Emot godtgörelse för resekostnad och dagtraktamente har nämligen af Hushållningssällskapet fortfarande varit anställd en sakkunnig person, hvilken i egenskap af sällskapets skogsplantör dels ledt och öfvervakat de skogsodlingsarbeten, som med understöd af sällskapet utförts, dels ock vid länets landbruksskola och folkhögskola med dervarande elever årligen genomgått en kurs i skogshushållning samt meddelat praktisk undervisning i skogsodling åt barnen i åtskilliga folkskolor på i närheten af skolorna belägna ställen. För skogsodling å kronan icke tillhörig mark hafva efter bestämmande af särskilde komiterade, som af sällskapets förvaltningsutskott utsetts för ordnandet af skogsplantörens verksamhet samt åtgärderna i allmänhet för skogsodlingens befrämjande, åt innehafvare af mindre jordbruksfastigheter, som derom gjort ansökan, tillhandahållits skogsfrö och plantor tillika med biträde och tillsyn vid skogsodlingsarbetena utan andra förbehåll än skyldighet för sökanden, att bekosta allt erforderligt arbete och lemna kost och bostad åt skogsplantören under arbetstiden samt att, derest sådant af skogsplantören ansåges nödigt, medelst hägnad under åtta år freda de verkställda skogsodlingarne från betning af kreatur.

Sålunda har enligt skogsplantörens till Hushållningssällskapet afgifna årsberättelser under perioden skogsodlats omkring 750 hektar kalmarker, hvarå blifvit utsatta omkring 4,000,000 skogsplantor och utsådda 1,000 kilogram skogsfrö, hufvudsakligen tall och gran. Af Hushållningssällskapet härför bestridda utgifter hafva uppgått till 12,180 kronor, deri inberäknade af allmänna medel för ändamålet erhållna bidrag med tillsammans 5,368 kronor.

Skogsodling i öfrigt å enskild mark har jemväl egt rum å en del större egendomar, dock ej i någon betydligare omfattning.

Svedjande och ljungbränning förekomma nu mera endast i ringa mån.

D) Bergsbruk och brukshandtering samt fabriker, manufakturer och handverk. Angående dessa näringar tillåter sig Konungens Befallningshafvande att nu såsom tillförne vid afgifvande af föregående berättelser hänvisa till Kungl. Kommerskollegii derom årligen offentliggjorda berättelser, hvilka gifva vid handen,

Tab. C. Skogseffekter som afsändts från och anländt till länets jernvägsstationer åren 1891—1895.

Jernvägsstationer.	År 1891.	År 1892.	År 1893.	År 1894.	År 1895.
	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.
Lamhult	{Afs. 7,000 Anl. 22.5	8,068.8 25.5	7,546 18.7	5,836.6 23.3	7,817.1 19.1
Lidnäs	{Afs. 2,739.3 Anl. 0.8	2,521.5 21	2,040.5 5	1,800.3 2.5	1,429 7
Moheda	{Afs. 4,663.7 Anl. 250	4,794.8 310.2	4,763.7 78.1	4,531.4 274.7	4,215 179
Gåfvetorp	{Afs. 417.9 Anl. 11.9	719 60.6	203.6 429.7	511.1 22.5	788 12
Alfvesta	{Afs. 1,731.7 Anl. 189.7	2,319.2 99.1	2,768 173.6	4,115.7 141.3	3,344 298
Vislanda	{Afs. 9,355.3 Anl. 1,204.2	9,309 915.3	8,256.9 678.2	8,126.1 1,819.6	5,073.4 1,427.1
Liatorp	{Afs. 9,438.7 Anl. 48.9	8,274.6 92.2	9,181.1 58	2,443.5 156.1	2,337 135
Elmhult	{Afs. 8,284.7 Anl. 705.4	8,412.2 425.9	10,233 289.9	4,874.5 578.1	4,247 415
Vexjö	{Afs. 3,971.0 Anl. 2,592.3	5,309.7 4,044.2	6,073 3,316.2	4,833.5 1,808.8	5,067.7 2,862.5
Räppe	{Afs. 5,692.3 Anl. 175.3	5,983.7 154.1	6,294.7 231.7	7,271.9 219.5	10,719.1 158.6
Gemla	{Afs. 840.3 Anl. 23	862.8 7.5	594.4 47.7	876.9 14.1	908 59.8
Åryd	{Afs. 1,717.5 Anl. 4.5	1,731.5 382.6	2,365.3 7.5	3,388.9 13.7	2,589.5 123
Hofmantorp	{Afs. 4,185.2 Anl. 13.5	7,731.4 25	8,072.5 65.6	6,437.9 125	467.4 121
Lessebo	{Afs. 9,706.8 Anl. 913	3,408 725.3	2,508.7 135.9	2,836.2 53	4,389.8 146.7
Skruf	{Afs. 5,762.5 Anl. 51	6,515 79	6,210 27	5,484 5	7,298 35
Bohnen	{Afs. 8,033 Anl. 1,417	7,491 371	6,214 48	7,437 40	8,690 222
Angelstad	{Afs. 124 Anl. 47	514 50	486 21	373 47	805 73
Ljunghy	{Afs. 2,504 Anl. 1,505	2,695 1,058	2,441 6,761	3,284 1,104	1,680 1,417

Jernvægsstationer.	År 1891.	År 1892.	År 1893.	År 1894.	År 1895.
	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.
Tutaryd	{Afs. 1,173 {Anl. 12	2,526 15	2,186 26	1,444 32	1,500 10
Ryssby	{Afs. 4,376 {Anl. 39	3,786 50	4,415 27	4,171 37	1,484 60
Mälaskog	{Afs. 2,612 {Anl. —	2,624 —	2,600 —	2,330 —	2,529 8
Ulfö	{Afs. 1,081.7 {Anl. 58.3	11,111.9 22.2	3,657.8 3.7	3,289.5 23.9	1,437 71
Hulvik	{Afs. 406.8 {Anl. 45.1	72.7 —	108.2 —	146.8 —	240.1 —
Torne	{Afs. 1,249.4 {Anl. 89.1	1,219.9 16.7	1,444.4 48.6	2,445.9 47.3	1,617.8 33
Grimsjöf	{Afs. 984.3 {Anl. 7.2	1,164 20.7	953.2 32.2	1,080.9 25.8	673.3 8.2
Fridafors	{Afs. 795.4 {Anl. —	687.3 83.3	875.3 171.9	799.6 1,225.5	892.3 3,791.5
Slattesmåla	{Afs. 2,682.9 {Anl. 12.2	2,073.9 61.8	1,997.3 22.9	1,595.5 16.2	1,359.9 70.1
Ryd	{Afs. 2,820.9 {Anl. 575.9	3,634.8 365.5	3,693.6 206.8	2,574.8 39.8	3,012.7 54.1
Ålsbult	{Afs. 3,029.6 {Anl. 56.1	3,466.4 19.9	3,348.4 98	4,738.6 —	5,083.6 22.6
Orrefors	{Afs. 6,774.5 {Anl. 80.6	7,047.4 37.8	6,246.6 93.1	7,108.7 743	7,866.1 1,485.4
Måterå	{Afs. 5,511.4 {Anl. 738.5	7,138.6 354.1	8,418.7 83.2	9,916 131.8	8,597.9 128.5
Säfsjöström	{Afs. 5,076 {Anl. 1.8	5,745.3 9	6,012.9 39.5	6,611.1 263.7	7,940 66.6
Piksborg	{Afs. 2,565 {Anl. 6	2,422 5	2,298 6	2,489 2	1,951 1
Ryholma	{Afs. 2,221 {Anl. 5	3,632 20	2,961 22	2,996 4	3,294 11
Åsen	{Afs. 3,806 {Anl. 41	3,120 47	2,736 13	1,927 233	2,727 848
Umme	{Afs. — {Anl. —	— —	4,388 7	7,651 71	7,779 36
Lidhult	{Afs. 4,393 {Anl. 59	4,545 192	4,682 166	3,375 49	5,016 104
Bökö	{Afs. 3,245 {Anl. 2	3,109 6	2,449 14	2,291 23	2,283 3
Elmås	{Afs. 387 {Anl. —	615 —	677 —	531 —	565 —
Klafreström	{Afs. — {Anl. —	— —	— —	— —	12 —
Sandreda	{Afs. — {Anl. —	— —	— —	— —	10.6 —
Braås	{Afs. — {Anl. —	— —	— —	— —	160.4 —
Norrgårda	{Afs. — {Anl. —	— —	— —	— —	118.2 —
Roftne	{Afs. — {Anl. —	— —	— —	— —	327.5 —
Brittatorp	{Afs. — {Anl. —	— —	— —	— —	— —
Kosta	{Afs. 1,652 {Anl. 1	9,170 44	4,321 957	3,437 825	2,477 614
Ekeberga	{Afs. — {Anl. —	— —	171 —	3,258 —	2,162 58
Markaryd Vstra	{Afs. — {Anl. —	— —	— —	5,541 16	7,227 11
Markaryd	{Afs. — {Anl. —	628.4 22.2	3,534.6 60	2,614.2 331.4	1,926.8 18.4
Summa	{Afs. 143,010.8 {Anl. 11,004.8	166,260.8 10,241.7	160,457.4 14,490.7	158,658.1 10,588.9	157,225.2 15,254.2

att brukshandteringen inom länet fortfarande är af synnerligen ringa betydelse, hvaremot beträffande öfriga befintliga industriella verk och inrättningar utveckling och framatskridande förekommit. Såsom redan förut antydts, äro på landsbygden jordbruk, boskaps-skötsel och skogshushållning hufvudkällorna för länets näringslif, och Vexjö stad har allt hittills saknat betingelser för utveckling till något egentligt industrifrdkande samhälle.

Af någon större betydelse äro allenast tillverkningsarna af glas, papper, tändstickor och trämassa, hvilka tillverkningsarnas värde år 1895 utgjorde: vid 20 glasbruk, bland hvilka särskildt må nämnas Kosta glasbruk, 1,285,605 kronor, vid Lessbo och tre andra pappersbruk 673,034 kronor, vid Vexjö tändsticksfabrik 238,000 kronor samt vid fyra trämassafabriker 785,515 kronor.

Enligt Kommerskollegii berättelse för år 1890 uppgick sammanräknade värdet af tillverkningsarna vid länets davarande 118 fabriker till 2,907,851 kronor. Motsvarande siffror för de följande fem åren äro:

År 1891	139 fabriker, tillverkningsvärde 3,285,619 kr.
1892	151 " " 3,688,813 "
1893	154 " " 3,992,325 "
1894	149 " " 4,265,010 "
1895	156 " " 4,206,391 "

I dessa siffror äro sågverk, mjölkvarnar och mejerier med deras tillverkningsarna icke inräknade. Större och mindre sågverk funnos år 1895 till ett antal af 260, deraf 11 angsagar, angående hvilkas tillverkningsvärden tillförlitliga uppgifter ej föreligga.

Handverksidkarnes antal uppgick år 1890 till 1,016 och år 1895 till 1,235, deraf i Vexjö stad 76 och i Ljunghby köping 20. Hos handverksidkarne voro anställda år 1890 753 och år 1895 789 arbetare; och uppgick sammanlagda beloppet af handverksidkarne påförda bevillningstaxeringsafgifter år 1890 till 1,314 kronor och år 1895 till 1,757 kronor.

E) Binäringar. Jagt. Inom länet förekommer nu mera matnyttigt villebråd i någon rikligare mängd allenast i vissa trakter, der intensivare jagtvård af för saken intresserade enskilda personer införts, såsom vid några större egendomar samt å de på jagtarrenden, hufvudsakligen inom Sunnerbo härad, upplätta större sammanhängande marker, hvilka dock endast utgöra en ringa del af länets hela jagtmarksområde. Å öfriga vidlyftiga jagtmarkerna utöfvas deremot ej någon nämnvärd jagtvård, hvadan tillgången på villebråd allt mer och mer aftagit. För jagtvårdens befrämjande hafva Landstinget och Hushållningssällskapet årligen anslagit ett belopp af 1,500 kronor hvardera, att af Svenska Jägareförbundets afledning i länet användas till skott-premier för dödade rofdjur, hvilka premier nu mera utgå med fem kronor för örn och berguf, tre kronor för räf och tre kronor för hök.

Fisket i länets många sjöar och vattendrag, hvilka omfatta en areal af tillsammans omkring 1,000 kvadratkilometer eller mera än en tiondedel af länets hela ytvidd, har sedan längre tid lemnat en alltjemt minskad afkastning. Tid efter annan hafva väl för vissa sjöar och strömmar äfvensom för samtliga vattendragen utfärdats särskilda fiskestadganden, hvilka dock icke blifvit i allmänhet efterföljda i brist på närmare tillsyn öfver deras efterlefnad. Okunnighet om många af de förhållanden,

hvilka inverka på olika fiskarters trefnad och fortplantning, har derjemte varit rådande bland den fiskeriidkande befolkningen, till följd hvaraf nödiga åtgärder för fiskets befrämjande blifvit försummade, hvilket jemväl i sin mån bidragit till fiskets försämring. Då emellertid med hänseende till länets fiskevattens stora utsträckning det ansågs vara af synnerlig vikt, att fisket på ett rationellt sätt vårdades, samt derjemte meningarne visat sig delade angående lämpligheten numera af vissa i förutnämnda särskilda fiskestadgar intagna bestämmelser, beslöt Hushållningssällskapet år 1891 att hos Kungl. Landtbruksstyrelsen begära biträde af någon statens fiskeritjensteman för undersökning af länets fiskevatten till utrönande af orsaken till fiskets försämring. Sådan undersökning blef derefter år 1892 verkställd af fiskeriasistenten W. Wahlberg, som uti i ämnet afgifvet utlåtande tillstyrkt vissa förändrade bestämmelser i förberörda särskilda stadganden samt upprättade förslag till gemensam stadga för fiskets bedrivande i länets samtliga fiskevatten, hvilket förslag med deri af Hushållningssällskapet ifrågasatta ändringar derefter af sällskapets förvaltningsutskott öfverlemnades till Konungens Befallningshafvande för vidtagande af erforderliga åtgärder för detsammas antagande och påbjudande till efterrättelse. Efter det vederbörande blifvit, jemlikt 22 § i fiskeristadgan den 29 juni 1852, i ärendet hörde samt fiskeriinspektören med begärdt utlåtande inkommit, faststälde Konungens Befallningshafvande genom utslag den 15 januari 1894, med upphäfvande af sina förut derom utfärdade stadganden, särskild stadga, utöfver bestämmelserna i allmänt gällande lag, för fiskets bedrivande i sjöar och vattendrag inom länet, att träda i kraft från och med den 1 april sistnämnda år, hvilket utslag efter fullföljd underdånig talan mot detsamma af Kungl. Maj:t med vissa mindre ändringar fastställdes den 21 juni 1895.

Sedan, uppå vidare föranstaltande af Hushållningssällskapets förvaltningsutskott, med anledning af fiskeriasistenten W. Wahlbergs derjemte till Hushållningssällskapets ordförande på begäran afgifna yttrande i fråga om vandringsfisk i Laga och Mörrums åar, bemäde Wahlberg efter verkställd undersökning år 1894 uti afgifvet utlåtande meddelat, att i nämnde strömmar inom länet gällande bestämmelser om kungsådra icke vederbörligen iakttoges, till följd hvaraf laxfiske i desamma för närvarande omöjliggjordes och annat fiske jemväl lede men, har Hushållningssällskapets förvaltningsutskott anhållit, att Konungens Befallningshafvande måtte förordna om undersökning, huruvida och i hvad mån de i omförmälda vattendrag befintliga hinder för fiskens vandringar lagligen tillkommit, äfvensom, der så ej vore förhållandet, om de olagliga hindrens undanrödjande; och har Konungens Befallningshafvande, efter det Landstinget och Hushållningssällskapet hvar för sig beviljat anslag till bestridande af kostnaderna för undersökning, hvilken Landstinget önskat få utsträckt jemväl till vissa andra strömdrag inom länet, förordnat lämplig person att den begärda undersökningen verkställa.

För ytterligare betryggande af fiskets bestånd och förkofran samt åvägbringande af erforderlig tillsyn öfver gällande fiskestadgans efterlefnad, beslöt Hushållningssällskapet år 1895, att uppsigten öfver fisket inom länet skulle uppdragas åt en med fiskerinärningen förtrogen och för samma näring intresserad fiskerinstruktör, hvilken hade, dels att genom flitiga besök vid de olika sjöarna och vattendragen ej mindre göra sig bekant med den fiskande befolkningen, än äfven efter noggrann utredning af

sjöarnes och vattendragens beskaffenhet med hänseende till sådana förhållanden, som på de olika fiskarternas trefnad och fortplantning inverkade, afgifva förslag till de åtgärder, som för fiskets befrämjande ytterligare borde vidtagas; dels att uti byggena åt intresserade fiskevattensägare och fiskare meddela undervisning och råd om fiskodling, fiskets vårdande och lämpliga fångstsätt med mera, äfvensom för öfrigt på allt sätt befrämja förökad afkastning af denna näring samt till Hushållningssällskapets förvaltningsutskott årligen afgifva berättelse öfver sin verksamhet; dels ock att, efter förordnande, som hos Konungens Befallningshafvande skulle begäras, med biträde af för mindre distrikt anstälde tillsyningsmän öfvervaka efterlefnaden utaf ej mindre förberörda för länet fastställda särskilda stadga än äfven i öfrigt angående fiske gällande lag och författningar; och har, sedan till fiskerinäringsens befrämjande för år 1896 af Hushållningssällskapet anslagits 1,000 kronor och bidrag till belopp af 600 kronor af statsmedel anvisats, fiskeritillsyningsmannen vid Finspångs fiskodlingsanstalt C. E. Eriksson blifvit af sällskapets förvaltningsutskott antagen till fiskerinstruktör i länet samt af Konungens Befallningshafvande förordnad till fiskeripolisuppsyningsman.

Insamling och försäljning af skogsbär, hufvudsakligen lingon, hafva för den fattigare delen af befolkningen fortfarande utgjort en mycket inkomstbringande näring. Exporten af skogsbär till orter utom länet, för så vidt jernvägstransport dertill användts, torde kunna, enligt från jernvägsstationerna erhållna uppgifter, beräknas hafva årligen uppgått till omkring 100,000 å 200,000 kilogram allt efter tillgången de olika åren. Bärems försäljningspris hafva vexlat för lingon emellan 5 öre och 20 öre, för hallon emellan 10 öre och 16 öre och för blåbär emellan 5 öre och 10 öre, allt per kilogram.

Husslöjden, som under perioden ej vunnit någon vidare utveckling, är fortfarande af mindre betydelse. För slöjdundervisningens befrämjande hafva årliga bidrag af statsmedel samt anslag af Landstinget och Hushållningssällskapet varit ställda till förfogande af Hushållningssällskapets förvaltningsutskott, som af dessa medel lemnat bidrag åt kommuner för upprätthållande af inrättade slöjdskolor, hvilkas antal år 1895 uppgick till 25 i 16 kommuner, äfvensom anordnat och bekostat dels åren 1891, 1892 och 1894 af statens undervisare i husslöjd, ingenjören W. Nordin, i Vexjö hållna undervisningskurser i husslöjd, hufvudsakligen afsedda för folkskolelärare, hvilka efter genomgången kurs ämnat verka såsom slöjdlärare inom vederbörande kommuner, dels ock åren 1891, 1892 och 1893 på olika ställen i länets slöjdskolor för halmfätning; och omfattas slöjdundervisningen med allt mer och mer stigande intresse af befolkningen, enligt ingenjör Nordins afgifna berättelser öfver af honom på förvaltningsutskottets föranstaltande åren 1893 och 1895 anstälde inspektioner af slöjdskolorna.

År 1892 var på Hushållningssällskapets bekostnad i Vexjö anordnad en utställning af Svenska slöjdföreningens hjälpmaskiner och handverktyg, till hvilken utställning, som var talrikt besökt, allmänheten erhöi afgiftsfritt tillträde. De af förvaltningsutskottet bestridda utgifterna för husslöjdens befrämjande under perioden hafva uppgått till 12,378 kr. 85 öre.

Till vidare upplysning öfver användningen under åren 1891—1895 af de till Hushållningssällskapets förfogande ställda medel intages följande tabell D:

Tab. D. Användning af de till Kronobergs läns hushållningssällskaps förfogande ställda medel åren 1891—1895.

	År 1891.	År 1892.	År 1893.	År 1894.	År 1895.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Jordbrukets befrämjande	7,197.38	8,855.52	7,758.54	6,257.79	8,085.28
Hästaafvelns	1,212.15	2,199.60	1,001.25	1,605.31	1,420.68
Nötboskapsafveln och mejeri-handteringen	5,084.10	6,944.25	7,157.15	7,054.15	7,127.35
Svinafveln	122.60	—	—	—	—
Veterinärväsendet	3,600	3,600	3,600	3,600	3,600
Trädgårdsskötselfn	1,680.55	2,197.65	2,189.18	2,143.83	1,780.22
Skogshushållning och jagtvård	3,461.13	3,940.77	4,268.92	4,320.10	3,729.86
Fiskeriförädlingsn	—	84	—	72	—
Husslöjden	3,028.19	2,947.63	2,250	2,292.03	1,871
Belöningar för långvarig och trogen tjänst	—	—	—	—	300
Möten och utställningar	978.61	896.62	2,465.66	985.46	1,001.28
Utgifter till kreatursstallbyggnader	—	12,076	7,066.07	—	—
Förvaltningskostnader, trycksaker m. m.	4,965.58	4,215.45	4,081.35	3,444.51	3,774.88
Öfriga utgifter	675	1,251.05	895.15	852.27	1,446.38
Summa	32,005.29	49,208.54	42,733.27	32,627.45	34,136.93

Derjemte meddelas följande uppgifter i afseende a Hushållningssällskapets inkomster och tillgångar:

	År 1891.	År 1892.	År 1893.	År 1894.	År 1895.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Andel i brävinnsförsäljningsmedel	21,791.04	19,916.90	21,426.32	23,491.27	21,581.56
Anslag af staten och länets landsting	7,092	10,162	10,197	10,105	9,012
Ledamotsafgifter och diverse inkomster	92	104.50	88	1	1
Kapitalbehållning	81,463.33	65,397.74	57,072.20	60,820.17	63,539.64

För brävinstillverkningen redogöres i följande, af Konungens Befallningshafvande upprättade, sammandrag:

	Antal brännerier.	Tillverkningsdygn.	Tillverkoled. Liter a 50 %.
År 1891	3	331	358,800.3
» 1892	3	180	180,372.8
» 1893	2	228	255,159.6
» 1894	2	268	224,990.3
» 1895	2	181	191,358.6
Summa	—	1,128	1,210,687.6

4. Kommunikationsanstalter och varubyten.

A) Landtkommunikationer. Nagon utsträckning inom länet af statens jernvägsnät har under perioden ej egt rum. De enskilda jernbanorna hafva deremot vunnit tillökning med följande, å nedannämnda tider för allmän trafik öppnade, jernvägssträckor, nämligen:

1891 den 26 augusti, en af Kosta aktiebolag anlagd jernväg af 0.60 meters spårvidd och 16 kilometers längd, från Kosta glasbruk i Ekeberga socken och Uppvidinge härad till Lessebo station på Karlskrona—Vexjö jernväg, hvilken jernväg Kungl. Maj:t den 9 maj 1890 medgifvit bolaget rätt att för allmänt begagnande mot afgift upplåta;

1892 den 23 juli, Vitsjö—Markaryds normalspåriga jernväg, som har en längd af 14.4 kilometer, deraf 5.2 kilometer inom Kronobergs län;

1893 den 28 augusti, en år 1892 af Kungl. Maj:t för anläggning koncessionerad 2.3 kilometer lång bibana till Halmstad—Bolmens jernväg från Åsens station till sjön Unnen;

1893 den 22 december, Skåne—Smålands normalspåriga jernväg emellan Kärrarp och Markaryd, hvars hela längd uppgår till 55.3 kilometer, deraf 7.2 kilometer inom länet; samt

1895 den 26 november, Vexjö—Klafreströms år 1892 af Kungl. Maj:t koncessionerade jernväg af 0.891 meters spårvidd samt 43.7 kilometers längd.

De till allmän trafik upplåtna enskilda jernvägarna hade vid 1895 års utgång en sammanlagd längd inom länet af 319.2 kilometer; och är statens södra stambana framdragen genom länet på en sträcka af 83 kilometer.

För transport af virke till Delaryds trämassfabrik i Göteryds socken och Sunnerbo härad, som innehafves af Malmö trämassfabriks aktiebolag, har bolaget år 1886 till begagnande ensamt för sin räkning anlagt en 11.3 kilometer lang lokomotivbana af 0.60 meters spårvidd emellan Delaryd och Laga å vid hemmanet Strömsnäs i Traryds socken af nämnda härad, dit allmän flottled i strömdraget blifvit inrättad.

Den i förra femårsberättelsen omnämnda *Ufrögnssatta jernvägsanläggningen* från Elmhults station på södra stambanan öfver Ålshults station på Karlshamn—Vislandabanan till Tingsryds by och vidare derifrån till Emmaboda station på Karlskrona—Vexjö jernväg har i saknad af erforderlig aktieökning icke kommit till utförande, hvarjemte den för jernvägsföretaget år 1888 beviljade koncessionen förfallit.

Koncessioner, utom hvad angår förutnämnda bilana till Halmstad—Bolmens jernväg samt Vexjö—Klafreströms jernväg, hafva under ifrågavarande tid af Kungl. Maj:t beviljats för följande jernvägsbyggnadsföretag, nämligen:

1893 den 6 oktober, en jernväg af 1.067 meters spårvidd från Bredakra station på Mellersta Blekinge jernväg till Tingsryds by i Tingsås socken och Konga härad, hvilken jernväg beräknats erhålla en längd af 36.2 kilometer, deraf 10.4 kilometer inom Kronobergs län;

1894 den 12 oktober, en normalspårig jernbana från Markaryds station å Skåne—Smålands jernväg öfver Ljungby station på Vislanda—Bolmens jernväg till Veramo station på Halm-

stad—Nässjö jernväg, beräknad i längd till 91¹/₂ kilometer, deraf inom länet 75³/₈ kilometer;

1895 den 22 november, en jernväg af 1⁰/₆₇ meters spårvidd från Vexjö station på Vexjö—Alfvesta jernväg till Tingsryds station på Bredåkra—Tingsryds jernväg, med en längd af 44⁸/₈ kilometer; samt

1895 den 31 december, en 13⁴/₄ kilometer lång jernväg af 0⁶/₆₀ meters spårvidd till fortsättning af Kosta—Lessebo jernväg från Kosta till Målerås station på Nybro—Säfsjöströms jernväg.

Beträffande trafikförhållandena å jernvägarne inom länet, hvarom i öfrigt torde få hänvisas till Kungl. Jernvägsstyrelsens årliga berättelser, upptagas i efterföljande tabell E och tabell F uppgifter angående bruttoinkomsten per bankilometer i jemna hundratal kronor för de enskilda jernvägar, hvilka antingen helt och hållet eller till viss del falla inom länet, äfvensom deras nettoinkomst i förhållande till byggnadskostnaden. I dessa tabeller är likväl ej upptagen Kalmar—Emmaboda jernväg, hvilken framgår inom länet blott med en sträcka af 1⁴/₄ kilometer, hvarå någon station ej finnes.

Tab. E. De enskilda jernvägarne i Kronobergs län längd och bruttoinkomst åren 1891—1895.

Jernbana.	Jernvägens längd.		Bruttoinkomst per kilometer.				
	Total-längd, km.	Inom länet, km.	År	År	År	År	År
			1891.	1892.	1893.	1894.	1895.
			Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Vexjö—Alfvesta	18.2	18.2	10,500	11,000	9,100	9,300	9,900
Karlskrona—Vexjö	113.3	64.3	4,300	4,200	4,300	4,300	4,500
Karlskrona—Vislanda	79.3	51.0	2,800	3,100	3,000	3,200	3,300
Halmstad—Bolmen med bibana	66.3	30.9	2,400	2,800	3,000	3,000	3,100
Nybro—Säfsjöström	42.8	29.8	1,900	2,100	2,200	2,400	2,500
Vislanda—Bolmen	51.5	51.5	1,900	1,900	1,900	2,000	2,000
Hessleholm—Vittsjö—Markaryd	36.4	5.2	2,200	2,200	2,400	2,700	1,600
Kosta—Lessebo	16.0	16.0	—	2,300	1,500	1,500	1,600
Skåne—Småland	55.3	7.2	—	—	—	—	1,500

Tab. F. De enskilda jernvägarne i Kronobergs län nettoinkomst i förhållande till byggnadskostnaden åren 1891—1895.

Jernbana.	År 1891.	År 1892.	År 1893.	År 1894.	År 1895.
	%	%	%	%	%
Vexjö—Alfvesta	12.53	13.0	8.94	9.47	9.48
Karlskrona—Vexjö	1.48	3.28	3.80	3.54	3.87
Karlskrona—Vislanda	4.06	4.63	4.37	3.70	4.15
Halmstad—Bolmen	4.52	5.21	5.62	5.23	5.14
Nybro—Säfsjöström	1.87	2.18	2.39	2.62	2.98
Vislanda—Bolmen	1.55	1.90	2.25	2.11	1.79
Hessleholm—Vittsjö—Markaryd	—	2.06	2.74	2.89	0.74
Kosta—Lessebo	—	2.77	1.78	1.25	2.11
Skåne—Småland	—	—	—	—	2.36

Följande med statsbidrag understödda, i förra femårsberättelsen omnämnda vägarbeten hafva under perioden blifvit fullbordade och godkända, nämligen:

omläggning inom Södra Sundsjö socken och Kouga härad af häradsvägen emellan Tingsryds och Vissefjerda jernvägsstationer;

omläggning af häradsvägen vid hemmanet Sandskog i Sjösas socken och Uppvidinge härad; samt väganläggning emellan Viås och Åqvärn i sistnämnda socken och härad.

Af statsanslagen för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar hafva under ifrågavarande tid af Kungl. Maj:t anvisats:

20,600 kronor till omläggning af vägen emellan Orrefors jernvägsstation och Träkärret inom Helleberga socken och Uppvidinge härad, 0⁹/₆ nymil, deraf kostnaden beräknats till 31,000 kronor;

2,200 kronor till förbättring af tillfartsvägen vid Målerås jernvägsstation från Mårdbäckshult och från vägen emellan Merhult och Villköi, 0²⁴/₂₄ mil, inom samma socken och härad; varande arbetet, som beräknats kosta 3,400 kronor, år 1894 fullbordadt och godkänt;

8,600 kronor till omläggning och förbättring af vägen emellan Säfsjöströms jernvägsstation och Hageskruffs äbro, 0¹⁴/₁₄ mil, i Lenhofda socken och samma härad, hvilket vägarbete, som beräknats kosta 13,100 kronor, blifvit fullbordadt och år 1893 godkänt;

24,100 kronor till omläggning och förbättring af vägen emellan Alsterfors och Bockaskruf, samt emellan Qvarnkullen och Mårdbäckshult, tillsammans 1⁰⁷/₁₀₇ mil, inom Elghults socken och Uppvidinge härad, för en beräknad kostnad af 36,200 kronor;

15,700 kronor till omläggning och förbättring af 0⁸⁶/₈₆ mil utaf den mellan Elghult och Svältelidsbackarne liggande delen af vägen mellan Elghult och Träkärret i sistnämnda socken och härad, för en beräknad kostnad af 23,600 kronor;

6,200 kronor till vägomläggning vid Agnaryd i Mistelås socken samt vid Mosskult och Arnhult i Slätthögs socken af Allbo härad, tillsammans 0¹⁹/₁₉ mil, som i kostnad upptagits till 9,300 kronor;

25,000 kronor till omläggning och förbättring af den emellan Svältelidsbackarne och Träkärret liggande delen, 1²⁸/₁₂₈ mil, af vägen mellan Elghult och Träkärret i Elghults socken och Uppvidinge härad; varande kostnaden beräknad till 37,600 kronor;

12,500 kronor till omläggning och förbättring af den mellan Deragården och Krubbetorp liggande delen, 0⁴⁷/₄₇ mil, af vägen emellan Deragården och Rosendals gästgifvaregård inom sistnämnda socken, för en kostnad af 18,800 kronor;

13,800 kronor till omläggning och förbättring af den mellan Krubbetorp i Elghults socken och sockengränsen liggande delen, 0⁶²/₆₂ mil, af vägen emellan Deragården och Rosendals gästgifvaregård, för en kostnad af 20,800 kronor; samt

20,500 kronor till omläggning och förbättring af den emellan sockengränsen och Rosendals gästgifvaregård i Åseda socken och Uppvidinge härad liggande delen, 0⁷⁹/₇₉ mil, af vägen mellan Deragården och nämnde gästgifvaregård, hvilket vägarbete beräknats till en kostnad af 30,800 kronor.

Jemlikt stadgandena i lagen den 23 oktober 1891, angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, har Konungens Befallningshafvande i fråga om anordnandet af väghållningsdistrikt genom särskilda, i mars månad 1892 meddelade, utslag förordnat, att hvarterda af länets sex härad skulle utgöra ett väghållningsdistrikt för sig af sådan beskaffenhet, som i 5 § af nämnde lag sägs; och hafva deremot, beträffande Uppvidinge härad, anförda besvär blifvit ogillade genom Kungl. Maj:t och Rikets Kammarkollegii utslag den 13 oktober 1892.

Den i 46 § af väglagen föreskrifna uppskattning af årliga kostnaden för underhållet af de allmänna vägarne den tid mark är bar blef derefter af dertill utsedde särskilda nämnder verkställd inom Sunnerbo härad väghållningsdistrikt år 1894 och inom öfriga väghållningsdistrikt åren 1892 och 1893. Öfver dessa uppskattningar, beträffande Norrvidinge och Uppvidinge härad väghållningsdistrikt, fullföljda besvär hafva slutligen afgjorts genom Kungl. Kammarkollegii utslag den 15 november 1894 och den 13 september 1895.

Fastställda uppskattade värdena å berörda vägunderhåll uppgå för de särskilda väghållningsdistrikten till följande belopp:

Konga härads distrikt	25,997 ⁶⁵ kr.
Uppvidinge » »	21,316 ⁷⁹ »
Norrvidinge » »	12,744 ⁹⁹ »
Kinnevalds » »	20,769 ⁶⁷ »
Allbo » »	24,069 ⁵⁵ »
Sunnerbo » »	67,667 ⁵⁹ »

Summa 181,566²¹ kr.

Angående inrättande inom väghållningsdistrikten af de i 65 § väglagen omförmälda *ploglag* samt bestämmande af de väghållningsskyldiges till ploglagen utgående ersättningar äro utslag af Konungens Befallningshafvande under år 1894 meddelade beträffande samtliga väghållningsdistrikten.

Sådan instruktion, som i 55 § af väglagen omförmäles, har Konungens Befallningshafvande under år 1894 utfärdat för vägstyrelserna i samtliga väghållningsdistrikten; och uppgick den för år 1895 utdebiterade *vägskatten* inom desamma till sammanlagt 20,311 kr. 67 öre.

Den i förra femårsberättelsen omförmälda *vägdeleningen* inom Sunnerbo härad afslutades år 1894, hvaremot den år 1884 beslutade vägdeleningen inom Uppvidinge härad, i följd af alltjemt pågående, men nu mera slutligen afgjorda tvister angående vissa vägars intagande i vägdeleningen, icke blifvit verkställd, utan har, på yrkande af vederbörande väghållningsskyldige, Konungens Befallningshafvande under innevarande år förordnat om vägdeleningens verkställande i enlighet med stadgandena i nya väglagen.

Om anställande af nya vägdeleningar inom Allbo, Norrvidinge och Konga härads väghållningsdistrikt är jemväl på väghållningsskyldiges yrkandeförordnad genom Konungens Befallningshafvandes särskilda resolutioner den 30 april, den 15 juni och den 11 oktober 1894.

Bilagde **tabell 2** redogör för *allmänna vägarna* och *skjutsningen* under femårsperioden. Bygdevägarnes längd är i denna tabell angifven till 276⁷ nymil. I motsvarande tabell till förra femårsberättelsen upptogs 196¹⁷ nymil häradsvägar och 158⁹⁰ nymil sockenvägar. Vid här förut omförmälda, år 1894 afslutade, vägdeleningen inom Sunnerbo härad blefvo en del af dessa sockenvägar såsom häradsvägar i vägdeleningen intagna; och beträffande Allbo, Konga, Uppvidinge och Norrvidinge härads väghållningsdistrikt, inom hvilka nya vägdeleningar pågå, hafva åtskillige der befintlige äldre sockenvägar dels redan i vederbörlig ordning förklarats skola i vägdeleningen upptagas, dels ock blifvit föreslagne att till allmänt underhåll af vederbörande väghållningsdistrikt öfvertagas. Öfriga sockenvägarna, af hvilka flere icke torde vara till underhåll indelade på socknens samtliga väghållningsskyldige, lära antagligen vid skeende vägdeleningar inom väghållningsdistrikten blifva ansedde såsom enskilde byvägar, med anledning hvaraf i uppgiften om sådana inom länet vid 1895 års utgång befintlige bygdevägar, som i väglagen afses, inberäknats allenast nu varande häradsvägar jemte de till förvandling till bygdevägar beslutade eller ifrågakälda sockenvägarna. Fullständig utredning härutinnan kan först efter vägdeleningarnas afslutande vinnas.

Skjutsanstalternas antal är fortfarande 59, deraf 25 gästgifverier och 34 skjutsstationer. Af dessa senare äro 2 inrättade

i enlighet med 26 § 1 mom. af nämnda stadgan angående skjutsväsendet den 31 maj 1878.

Vid periodens slut var i öfverensstämmelse med berörda nämnda stadga entreprenad anordnad vid samtliga gästgifverier och 25 skjutsstationer.

Entreprenadbidrag utgingo vid förenämnda skjutsanstalter med nedannämnda belopp:

1 skjutsanstalt	250 kr., tillsammans	250 kr.
2 »	200 » »	400 »
6 »	150 » »	900 »
1 »	140 » »	140 »
17 »	100 » »	1,700 »
5 »	80 » »	400 »
7 »	75 » »	525 »
6 »	50 » »	300 »
1 »	45 » »	45 »

Summa 4,660 kr.

Utän bidrag har entreprenad åstadkommit vid 1 gästgifveri och 3 skjutsstationer och vid 9 skjutsanstalter utgöra skjutslagen sjelfva skjutsningen.

För antalet hästar, som under ifrågavarande fem år utgätt till *skjutsningen*, redogöres i förutnämnda tabell 2.

De i detta afseende meddelade uppgifter gifva icke anledning till någon särskild erinran.

Inom Kronobergs län funnos vid 1890 års utgång 5 postkontor och 74 poststationer, eller tillsammans 79 *postanstalter*. Under perioden hafva tillkommit 10 poststationer, så att vid 1895 års slut funnos inom länet tillsammans 89 postanstalter. Fördelas länets yttinnehåll och invånareantal lika mellan länets postanstalter belöpte på hvarje postanstalt vid 1890 års slut ett område af 125⁹⁴ kvadratkilometer och 2,036 personer, men vid 1895 års utgång 111³⁵ kvadratkilometer och 1,785 personer. Inom hela riket kommo vid sistnämnda års slut på hvarje postanstalt 190⁷⁶ kvadratkilometer och 2,139 personer. Under år 1895 utgjorde antalet till postbefordran aflemnade försändelser inom länet 2,881,999, eller i medeltal 18 försändelser för hvarje invånare. De försändelser, hvilka aflemnats direkt till postanstalterna å jernväg, äro häri icke inräknade. Angående postföringen och postförvaltningen hänvisas i öfrigt till Kungl. Generalpoststyrelsens årligen utkommande statistiska berättelser.

Telegrafstationernas antal har under perioden ökats endast i den mån, de för allmän trafik öppnade jernvägsstationerna dertill lemnat tillfälle; och utgjorde vid 1895 års slut telegrafliniernas längd inom länet utefter statens jernväg 79⁴ kilometer och utefter de enskilda jernvägarne 116⁷ kilometer, eller tillsammans 196¹ kilometer.

Området för *telefonens* användning har under perioden ytterligare utvidgats. Statens telefonlinier hade inom länet vid 1895 års utgång en längd af 294⁶ kilometer, med 1 central- och 8 vaxelstationer samt 242 telefonapparater; och funnos derjemte 7 enskilda telefonföreningar och uppgingo dessas telefonlinier, af hvilka 5 stodo i förbindelse med statstelefonnätet, i längd till 261⁶ kilometer, med 38 apparater. I öfrigt hänvisas beträffande telegraf- och telefonväsendet till Kungl. Telegrafstyrelsens årliga berättelser.

B) **Sjökommunikationer.** Sedan den del af Laga å, som inom Sunnerbo härad framlöper från sjön Vidöstern till Ågårds sågverk i Ljungby socken, blifvit för *allmän flottled* förklarad, har genom Konungens Befallningshafvandes utslag den 28 juli 1893 förordnats om inrättande af allmän flottled dels i nämnda vattendrags fortsättning från Ågårds sågverk till Strömsnäs i Traryds socken, dels ock i Bolmän från dess utlopp ur Kafö-viken af sjön Bolmen till det ställe, der den utfaller i Laga å.

Flottningen i dessa flottleder har hitintills hufvudsakligen utgjorts af skogseffekter, afsedda för försäkring vid nämnda sågverk samt för tillverkning af trämassa vid Delaryds trämassafabrik.

Fortfarande har trafik varit uppehållen med mindre *ångslupar* och pramar å Räfte-Asa kanal och den kanaliserade delen af Laga å mellan Ljungby köping och Hamneda bro, äfvensom å Helgasjön samt sjöarna Bolmen, Möckeln, Åsnen och Rottnen.

Trafiken har dock endast beträffande förutnämnde kanaler varit af någon betydelse och har den varit af ungefärligen enahanda omfattning som under förra femårsperioden.

Tab. G. *Spannmål, malen och omalen, som afsändts från och anländt till länets jernvägsstationer åren 1891—1895.*

Jernvägsstation.	År 1891.	År 1892.	År 1893.	År 1894.	År 1895.
	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.
Långhult	{Afs. 35·2 {Anl. 246·0	{32·8 {254·8	{37·8 {237·2	{17·3 {303·7	{293·0 {265·2
Lidnäs	{Afs. 117·2 {Anl. 94·2	{2·0 {96·6	{37·9 {77·1	{0·6 {91·2	{10·0 {84·8
Moheda	{Afs. 320·3 {Anl. 562·4	{274·9 {544·6	{369·8 {577·5	{183·4 {616·3	{321·8 {622·6
Gälvetorp	{Afs. 19·6 {Anl. 27·7	{0·4 {30·8	{17·4 {103·7	{20·5 {76·8	{13·0 {171·2
Alfvesta	{Afs. 302·8 {Anl. 326·5	{200·8 {337·1	{254·5 {273·3	{206·2 {324·5	{226·8 {390·0
Vislanda	{Afs. 224·9 {Anl. 914·7	{238·7 {586·2	{227·6 {535·0	{142·1 {595·1	{148·1 {555·1
Liatorp	{Afs. 76·3 {Anl. 321·4	{77·7 {352·6	{94·6 {275·2	{65·2 {377·9	{84·9 {374·0
Elmhult	{Afs. 77·5 {Anl. 851·2	{65·8 {848·8	{100·6 {947·1	{109·7 {778·7	{70·3 {789·4
Vexjö	{Afs. 1,151·4 {Anl. 827·4	{757·4 {869·0	{1,106·5 {822·4	{1,057·7 {791·7	{773·3 {1,016·0
Räfte	{Afs. 501·3 {Anl. 463·5	{257·6 {445·3	{462·1 {297·5	{383·7 {243·5	{778·2 {681·8
Gemla	{Afs. 13·9 {Anl. 52·3	{2·9 {69·1	{10·0 {84·0	{25·4 {127·0	{14·8 {106·5
Åryd	{Afs. 4·0 {Anl. 27·0	{6·2 {25·3	{10·1 {23·6	{30·2 {48·7	{31·4 {39·4
Hofmantorp	{Afs. 115·2 {Anl. 171·5	{48·0 {300·1	{79·8 {316·0	{99·8 {360·1	{81·8 {386·6
Lessebo	{Afs. 14·0 {Anl. 590·4	{1·4 {196·6	{3·8 {215·8	{7·7 {247·7	{— {207·9
Skof	{Afs. 19 {Anl. 209	{9 {180	{14 {173	{22 {193	{12 {245
Bolmen	{Afs. 94·0 {Anl. 210·7	{10·6 {88·8	{53·0 {57·2	{20·7 {56·8	{11·5 {91·2
Angelstad	{Afs. 17·5 {Anl. 78·6	{16·8 {84·2	{29·8 {52·1	{17·3 {68·5	{29·1 {120·1

Jernvägsstation.	År 1891.	År 1892.	År 1893.	År 1894.	År 1895.
	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.
Ljungby	{Afs. 187·3 {Anl. 666·7	{175·7 {579·5	{188·6 {443·1	{212·4 {452·0	{141·4 {733·4
Tutaryd	{Afs. 15·2 {Anl. 20·8	{18·6 {22·3	{54·5 {23·5	{40·5 {20·5	{10·6 {28·5
Ryssby	{Afs. 103·9 {Anl. 233·5	{83·9 {119·2	{127·6 {156·2	{170·2 {180·4	{68·5 {228·6
Mälaskog	{Afs. 47·5 {Anl. 39·9	{42·7 {58·2	{130·0 {51·9	{55·3 {77·2	{35·0 {101·6
Ulfö	{Afs. 0·1 {Anl. 68·2	{5·4 {218·2	{7·4 {108·8	{2·0 {117·2	{6·4 {64·7
Hulvik	{Afs. 1·7 {Anl. 28·7	{0·1 {24·8	{0·5 {12·5	{1·4 {12·8	{4·7 {26·3
Torne	{Afs. 139·0 {Anl. 128·5	{17·0 {93·2	{113·8 {106·6	{108·2 {141·0	{23·0 {182·0
Grimslöf	{Afs. 189·6 {Anl. 49·7	{59·5 {70·9	{93·8 {118·4	{148·6 {132·5	{224·3 {111·0
Fridafors	{Afs. — {Anl. 18·7	{— {19·7	{1·5 {40·0	{51·6 {58·9	{83·5 {68·4
Slattesmåla	{Afs. 0·2 {Anl. 55·4	{— {61·5	{0·2 {59·4	{5·5 {86·6	{— {77·9
Ryd	{Afs. 81·1 {Anl. 468·7	{116·1 {557·7	{88·4 {508·9	{125·1 {574·2	{127·6 {677·1
Ålshult	{Afs. 56·2 {Anl. 181·2	{11·1 {263·9	{105·4 {157·7	{121·0 {313·8	{133·4 {371·9
Orrefors	{Afs. 39·5 {Anl. 270·6	{44·4 {281·1	{48 {287·6	{40·2 {346·4	{70·9 {435·9
Mälerräs	{Afs. 3·0 {Anl. 384·4	{11·5 {446·1	{16·5 {405·9	{8·9 {408·0	{4·0 {517·5
Säfsjöström	{Afs. 35·8 {Anl. 197·2	{4·6 {208·4	{5·2 {221·5	{28·8 {224·8	{3·8 {305·9
Piksborg	{Afs. 15 {Anl. 28	{2 {32	{79 {30	{8 {44	{1 {42
Byholma	{Afs. 10 {Anl. 128	{6 {134	{12 {131	{6 {154	{10 {232
Åsen	{Afs. 3 {Anl. 76	{2 {110	{3 {109	{7 {102	{13 {146
Unnen	{Afs. — {Anl. —	{— {—	{— {19	{1 {94	{— {118
Lidhult	{Afs. 3 {Anl. 133	{1 {141	{3 {131	{7 {144	{4 {169
Bökö	{Afs. 1 {Anl. 29	{— {42	{— {19	{— {15	{— {20
Elmäs	{Afs. — {Anl. 5	{— {6	{— {15	{— {16	{— {25
Klafrestrom	{Afs. — {Anl. —	{— {—	{— {—	{— {—	{— {10
Sandreda	{Afs. — {Anl. —	{— {—	{— {—	{— {—	{— {1·4
Braås	{Afs. — {Anl. —	{— {—	{— {—	{— {—	{— {13·7
Norrgårda o. Rottne	{Afs. — {Anl. —	{— {—	{— {—	{— {—	{— {50·4 {21·4
Brittatorp	{Afs. — {Anl. —	{— {—	{— {—	{— {—	{— {1·8
Kosta	{Afs. — {Anl. 70	{— {283	{— {295	{— {255	{— {265
Ekeberga	{Afs. — {Anl. —	{— {—	{2 {8	{4 {21	{3 {21
Markaryd Vestra	{Afs. — {Anl. —	{— {—	{— {—	{14 {297	{16 {293
Markaryd	{Afs. — {Anl. —	{19·2 {921·5	{78·6 {283·0	{81·4 {211·2	{132·2 {439·5
Summa	{Afs. 4,036·2 {Anl. 9,255·7	{2,623·8 {10,094·6	{4,068·3 {8,809·7	{3,657·6 {9,770·7	{4,066·7 {11,896·3

C) **Varubyten.** De hufvudsakligaste föremålen för varubyten utgöras fortfarande af skogsprodukter, spannmål och ladugårdsprodukter.

Angående mängden af de skogsprodukter, som under perioden gått i handel och forslats å jernväg, hänvisas till den här förut under redogörelsen för skogshushållningen intagna tabell C.

Till belysning om spannmålshandeln har upprättats bilagda sammandrag, *tabell G* (sid. 14), öfver den *spannmål*, som under ifrågavarande år afsändts från eller anländt till länets jernvägsstationer.

Varubyten inom länet ske fortfarande hufvudsakligen å marknader och torgdagar. I afseende å *marknaderna* har någon förändring ej inträffat, utan hållas fortfarande de marknader, som i föregående berättelse äro omnämnda. För försäljning af lefvande kreatur samt jordbruks- och ladugårdsprodukter jemte alster af ortens husslöjd hafva å länets landsbygd derjemte varit med Konungens Befallningshafvandes medgifvande anordnade torgdagar och så kallade kreatursmöten å tillsammans 24 särskilda platser.

Antalet *handlande*, som idkat grosshandel eller försålt varor i bod eller från annat upplagsställe, äfvensom deras biträden hafva under perioden utgjort:

År.	Vexjö stad.		Ljungby köping.		Landsbyrden.	
	Handlande.	Be-tjening.	Handlande.	Be-tjening.	Handlande.	Be-tjening.
1891	53	61	18	12	352	101
1892	57	64	16	12	365	86
1893	59	70	16	16	402	108
1894	70	64	14	9	403	116
1895	82	60	19	10	398	129

Under år 1895 hafva i länet 8 utländske handelsresande erlagt beviljning med 800 kronor.

Antalet af de *firmaanmälningar*, som i enlighet med lagen om handelsregister, firma och prokura hos Konungens Befall-

ningshafvande och magistraten i Vexjö blifvit gjorda åren 1891—1895, utvisas af nedanstående *tabell II*.

För nedan upptagna antal personer har af Konungens Befallningshafvande meddelats tillståndsbrev utom den ort, der de voro bosatta, annorledes än å marknad till salu här i länet *kringföra varor* af visst slag och af inhemsk tillverkning, nämligen: 37 år 1891, 23 år 1892, 28 år 1893, 36 år 1894 och 38 år 1895.

Angående *försäljning af brännvin* och andra spirituösa drycker aberopas *tabellerna I* (sid. 16) och *K* (sid. 17), upptagande försäljningsställes antal, erlagda afgifter och dessas fördelning.

Sådan rättighet att till förtäring på stället tillhandahålla allmänheten *vin och maltdrycker*, som omförmäles i 3 § af kungl. förordningen den 24 oktober 1885 angående försäljning af dylika drycker med mera, har efter dertill af Konungens Befallningshafvande meddeladt tillstånd årligen utöfvats under åren 1891—1893 och år 1895 vid 4 försäljningsställen i Vexjö stad och 3 på landsbygden samt år 1894 vid 2 försäljningsställen i Vexjö och 1 på landet. Derom har under perioden Konungens Befallningshafvande icke meddelat något tillstånd till försäljning på landet af vin och maltdrycker för afhämtning till mindre belopp än tio liter.

Tab. H. *Firmaanmälningar i Kronobergs län åren 1891—1895.*

År.	Hos Länsstyrelsen.				Hos Magistraten i Vexjö.			
	Enskilde.	Handelsbolag.	Aktiebolag.	Andra bolag.	Enskilde.	Handelsbolag.	Aktiebolag.	Andra bolag.
1891	46	2	1	1	19	1	1	—
1892	78	—	1	—	22	—	—	—
1893	67	2	—	—	12	2	—	—
1894	53	5	2	3	16	2	2	1
1895	64	2	1	1	11	1	—	—

5. Kameralförhållanden.

I här efteråt intagna **tabell 3** lemnas summarisk redogörelse för *hemman* och *jordlägenheter* samt *stadfastigheter* m. m. äfvensom deras taxeringsvärden, allt i öfverensstämmelse med förhållandena vid 1895 års slut.

Vid jämförelse med motsvarande tabell för år 1890 visar det sig, att endast oväsentliga förändringar i afseende härå under femårsperioden inträffat.

Bland mera anmärkningsvärda förändringar meddelas i underdånighet:

att af kronans jordbruksdomäner försålts och till frälse öfverförts 29 hemman om 12³/₄ mantal samt 1 jordlägenhet;

att 4 hemman och 12 hemmansdelar om tillhopa 3⁷/₉₆ mantal, hvilka förut varit skatteegendomar, samt 2 hemman och 5 hemmansdelar om tillsammans 2⁴/₉₆ mantal, hvilka förut

varit frälseegendomar, för kronans räkning inköpts och upptagits bland kronoegendomar;

att 1 hemmansdel om ¹/₄ mantal, hvarå frälseränta af statsverket blifvit inlöst, derefter upptagits som skatteegendom.

Under femårsperioden har icke något hemman inom länet kommit i ödesmål.

I bifogade **tabell 4** redovisas för *jordekommisjonen* inom länet, dervid med ledning af jorboken iakttagits, att rätta mantal blifvit angifna för skattehemman och frälsehemman med de två underafdelningar, som för sistnämnda slags hemman äro i tabellen omförmälda.

För *egendomar, tillhörande inhemska aktiebolag*, samt för dem, som tillhöra *främmande magters undersåtar*, redogöres i bifogade **tabeller 5 och 6**.

rättade och af Landstinget antagna stadgar och läroplan; att efter inträdespröfning vid början af kursens första termin finge antagas 30 å 40 elever, med hvilka vid slutet af andra terminen skulle anställas afgangspröfning i enlighet med bestämmelserna i kungl. kungörelsen den 5 juni 1885; samt att åt en styrelse af tre personer skulle uppdragas närmaste uppsigten och ledningen öfver anstalten, vid hvilken komme att såsom lärare anställas två personer af folkskolelärareseminariets eller folkskolans lärarepersonal i Vexjö.

Inom länets 80 folkskoledistrikt voro år 1895 för undervisning i läseämnena ensamt eller i förening med öfningsämnena eller handaslöjder anstälde: vid 144 folkskolor, 148 ordinarie och 5 extra ordinarie lärare och lärarinnor, vid 6 mindre folkskolor 2 lärare och 4 lärarinnor samt vid 191 småskolor 24 lärare och 176 lärarinnor; och utgjorde antalet undervisade barn 23,768. Sammanlagda beloppen af utgifterna för folkskoleväsendet ifrågasvarande år uppgingo till 273,309 kronor samt skoldistriktens af statsmedel erhållna bidrag till 109,853 kronor.

Angående folkskolorna återopas i öfrigt Kungl. Ecklesiastikdepartementets derom offentliggjorda berättelser.

Länets *folkhögskola* i Grimsjö har under femårsperioden oafbrutet fortsatt sin verksamhet. Undervisningsämnena hafva varit de vid folkhögskola vanliga. Lärjungarnes antal uppgick vårterminen 1891 till 27, läsåret 1891—92 till 27, läsåret 1892—93 till 20, 1893—94 till 37, 1894—95 till 31 och höstterminen 1895 till 25. Vid skolan äro jemte föreståndaren anstälde 1 lärare och 1 öfningslärare. Utom elevafgiften har skolan åtnjutit inkomster genom statsbidrag till belopp af 2,000 kronor årligen samt anslag af Landstinget med tillsammans 11,850 kronor. Till understöd åt mindre bemedlade lärjungar hafva dessutom af statsmedel utgått årliga anslag till sammanlagt belopp af 1,985 kronor.

Den i förra femårsberättelsen omnämnda, ursprungligen för undervisning af handverkslärningar afsedda, *söndagsskolan i Vexjö* har fortsatt sin verksamhet såsom fortsättningsskola för barn, som lemnat folkskolan. Vid skolan, som består af två afdelningar, äro anstälde 2 lärare. År 1895 uppgick lärjungarnes antal till 66.

Angående *blindundervisningen*, derom närmare stadganden nu mera meddelats genom lagen den 29 maj innevarande år samt kungl. stadgan för läroanstalter för blinda samna dag, hafva vid den, jemlikt kungl. brefvet den 29 maj 1883, i Vexjö in-

rättade blindskolan, hvars verksamhet börjats höstterminen 1884, varit under perioden anstälde 1 lärare och 3 lärarinnor samt elevernas antal uppgått till högst 38 och lägst 28 årligen. Af de 43 elever, hvilka under åren 1891—1895 från skolan afgått, hafva efter avslutad kurs 24 öfvergått till blindinstitutet i Tomtebodas och 9 återvänt till hemorten, hvarjemte efter längre eller kortare profid 10 elever utskrifvits på grund af oförmåga att draga nytta af undervisningen. Utom elevafgifterna, 300 kronor om året för hvarje barn, har blindskolan eller, såsom den enligt förutnämnda lag numera benämnas, folkskolan för blinda af statsmedel åtnjutit anslag till belopp af 11,000 kronor för hvardera af åren 1891—1894 samt 14,100 kronor för år 1895.

Blindskolan, för hvilken i saknad af egen skolhusbyggnad förhyrd lägenhet anskaffats, var ursprungligen afsedd för samtidig vård och undervisning af högst 30 barn. Detta antal blef sedermera genom kungl. brefvet den 26 juli 1889 förhöjdt till 40. För emottagande af ett så stort antal elever lemnade emellertid det för inrättningen förhyrda huset med sina små rum icke nödigt utrymme, hvadan ytterligare förhyrdes en lägenhet med åtskilliga rum uti en skolan angränsande gård. Då emellertid dessa för skolnrättningen upplåtna lägenheter icke motsvarade anspråken på en lämplig och tidsenlig skollokal samt annan fullt lämplig lokal för skolan ej fanns att hyra, gjorde skolans styrelse redan år 1890 hos Kungl. Maj:t underdånig framställning om uppförande för skolans räkning af en ny skolhusbyggnad, hvartill af Kungl. Öfverintendentsembetet godkänd ritning jemte kostnadsförslag upprättats. Denna byggnadsfråga, hvars afgörande allt hitintills uppskjutits i afvaktan på närmare lagbestämmelser angående blindundervisningens ordnande, torde i närmaste framtiden vinna sin slutliga lösning, sedan genom förberörda lag och stadga blifvit bestämdt, att en förskola för blinda skall vara förlagd i Vexjö, samt stadsfullmäktige erbjudit sig att för skolhusbyggnaden upplåta trenne tomter om tillsammans 63⁴/₈ ar i kvarteret Gustaf Adolf utan annan kostnad för staten än erläggande af den årliga afgäld, staden sjelf har att utgifva för dessa tomter, hvilka likasom öfriga marken i denna stadsdel förut tillhört Vexjö domprostegård, till hvilken staden förvärfvat ständigt besittningsrätt.

Kronobergs län bildar, enligt lagen den 31 maj 1889, tillsammans med Jönköpings län samt Kalmar läns Norra och Kalmar läns Södra landstingsområden, rikets andra distrikt för ordnande af *döfstummeundervisningen*.

Tab. K. Landstinget, Hushållningssällskapet och landskommunerna tillkommande bräuvinsförsäljningsmedel försäljningsåren 1890—1895.

Försäljningsår.	Landstinget.			Hushållningssällskapet.			Landskommunerna.		
	Direkt.	Genom fördelning.	Summa kr.	Direkt.	Genom fördelning.	Summa kr.	Direkt.	Genom fördelning.	Summa kr.
1890—91	16,832	12,275	29,107	8,416	12,275	20,691	9,082	24,550	33,632
1891—92	17,819	11,463	29,282	8,910	11,463	20,373	9,013	22,926	31,939
1892—93	20,062	12,375	32,437	10,031	12,375	22,406	9,961	24,750	34,711
1893—94	21,387	13,424	34,811	10,694	13,424	24,118	9,936	26,848	36,784
1894—95	21,684	13,804	35,488	10,842	13,804	24,646	10,492	27,608	38,100
Summa	97,784	63,341	161,125	48,893	63,341	112,234	48,484	126,682	175,166

K. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser 1891—1895. Kronobergs län.

Sedan, i följd af landstingens år 1890 fattade skiljaktiga beslut angående anskaffande af lokal för distriktets skola, frågan om undervisningens fullständiga ordnande i öfverensstämmelse med nämnda lag samt uppförande af för sådant ändamål erforderlig ny skolhusbyggnad blifvit, såsom i förra femårsberättelsen omförmäts, tillsvidare under en öfvergångstid af några år uppskjuten samt denna fråga, efter det landstingen vid densammes förnyade handläggning jemväl stannat i olika beslut, ytterligare hänskjutits till den jemlikt 9 § i förutnämnda lag utsedda nämnd, blef slutligen den 29 november 1893 af nämnden bestämdt, att en ny skolhusbyggnad, beräknad att utgöra internat för 140 elever, skulle uppföras i Vexjö å dertill af stadsfullmäktige kostnadsfritt och med full eganderätt upplåten jordrymd om fyra tunnlands vidd af den vester om staden belägna lägenheten nr 59 Högalidslyckan. Å denna tomt härefter, i enlighet med af arkitekten H. T. Holmberg uppgjorda och af vederbörande godkända ritningar, uppförda skolhusbyggnad af tegel i tre våningar jemte två uthusbyggnader blefvo den 10 juli innevarande år afsynade och godkända, hvarefter skolan den 27 derpå följande augusti öppnades, dervid i densamma intogos 65 elever; och voro då vid skolan anstälde 1 föreståndare, 2 lärare, 5 lärarinnor och 1 handarbetslärarinna.

Sammanlagda kostnaden för förutnämnda byggnader i fullständigt skick med vatten- och aflöpsledningar, värmeledning och elektrisk belysningsanläggning m. m. samt planering af gårdsplanen jemte tomtens plantering samt stängsel omkring densamma hafva uppgått till 191,403 kr. 95 öre, hvilket belopp af landstingen tillskjutits efter den år 1890 bestämda grund med $\frac{93}{600}$ af Kalmar läns Norra landsting, $\frac{145}{600}$ af Kalmar läns Södra landsting, $\frac{198}{600}$ af Jönköpings läns landsting och $\frac{164}{600}$ af Kronobergs läns landsting.

Under tiden före döfstumskolans i Vexjö öppnande hade till intagningsklasser för döfstumme och deras undervisning särskilda skolor genom skolstyrelsens försorg varit anordnade dels vid Hjorteds döfstuminstitut läsåren 1891—96 och dels i Vester-vik läsåret 1895—96.

I följd af tillämpningen utaf förutnämnda lag den 31 maj 1889 upphörde med 1894 års utgång den i föregående femårsberättelser omförmälda enskilda döfstumskolan eller, såsom den benämndes, »Tysta skolan» i Rephult med sin 24-åriga gagnande verksamhet. För denna skolas upprätthållande under åren 1891—1894 samt till understöd åt deri intagne mindre bemedlade elever, hafva anslag meddelats dels af statsmedel till sammanlagdt belopp af 8,650 kronor och dels af Landstinget med tillsammans 15,750 kronor. Derjemte har 1894 års landsting beviljat skolans föreståndare, direktören L. B. Fæltenberg, såsom erkänsla för hans mångåriga och nitiska arbete med döfstummas undervisning, en gratifikation att utgå med 500 kronor årligen under fem års tid.

För upprätthållande af *Smålands idiothem* å Nannylund i Jönköpings län har länet landsting fortfarande under perioden lemnat årliga bidrag, tillsammans uppgående till 9,545 kronor.

I öfverensstämmelse med föreskrifterna i kungl. brefven den 22 februari 1878 och den 6 maj 1881 har det belopp, 540 kronor, som af Malmö barnhusfond årligen tillfaller länet, blifvit användt såsom bidrag till gäldande af kostnaden för döfstummas eller sinnesslöas underhåll vid Tysta skolan i Rephult och Små-

lands idiothem samt vid läroanstalten i Vadstena för öfveråriga döfstumma.

För länets *landbruksskola* äfvensom för *slöjdundervisningen* är redogörelse lemnad här förut under afdelningen för näringsgarna.

Föreningen för Smålands fornminnen och kulturhistoria, om hvars stiftelse och arbeten upplysningar meddelats i föregående berättelser, har äfven under nu ifrågakvarande tidrymd utvecklat en i förhållande till dess hjälpmedel omfattande verksamhet. Föreningens samlingar hafva tillökts med många värdefulla gåfvor och från en del församlingar har föreningen såsom deposita erhållit åtskilliga kyrkliga föremål, hvilka komplettera föreningens redan förut icke obetydliga samlingar af detta slag.

B) Kredit- och besparingsanstalter. I likhet med förhållandet under närmast föregående femårsperiod hafva under åren 1891—1895 *bankafdelningskontor* hållits af Riksbanken i Vexjö, af Smålands enskilda bank i Vexjö och Ljungby, af Skånes enskilda bank i Vexjö samt af Kristianstads enskilda bank i Vislanda och Elmhult.

Smålands med flere provinsers *hypoteksförening*, hvilken förening efter fastställda grunder bedrifvit lånerörelse, har till delegare inom Kronobergs län utlemnat lån till följande belopp: 1,070,000 kronor år 1891, 648,400 kronor år 1892, 406,000 kronor år 1893, 417,900 kronor år 1894, 269,500 kronor år 1895.

Inom länet finnas fortfarande de i förra femårsberättelsen omförmälda 18 *sparbanker*.

För antalet af dessa sparbankers delegare, deras inestående behållningar, räntan derå, sparbankernas egna fonder och sättet, hvarpå de af dem förvaltade medel göras fruktbärande, lemnas årligen redogörelse i den af Statistiska Centralbyrån utarbetade sparbanksstatistik.

Summan af de medel, som vid 1895 års slut förvaltades af sparbankerna inom länet, uppgick till 9,994,343.55 kronor.

I enlighet med gällande föreskrift har Konungens Befallningshafvande låtit årligen genom ombud granska samtliga dessa sparbankers räkenskaper, protokoll och lånehandlingar. Dervid har icke förekommit skäl till väsentliga anmärkningar; och hafva ombuden vitsordat, att sparbankerna förvaltats på ett sätt, som borde anses innebära full trygghet för insättarne.

Vexjö ränte- och kapitalförsäkringsanstalt har fortsatt sin gagnande verksamhet och omfattats med stadigvarande förtroende. Om denna inrättning lemnas redogörelse i nedanstående öfversigt:

	Antal insatser.	Insatta belopp, i kr.	Delegarnes antal.	Delegarnes behållning, i kr.	Reservfonden, i kr.
År 1891 . . .	186	14,157	2,009	435,886.90	6,820.60
» 1892 . . .	215	20,644	2,047	470,584.31	7,124.42
» 1893 . . .	195	14,361	2,069	491,916.33	7,406.29
» 1894 . . .	201	19,403	2,118	513,478.98	7,627.68
» 1895 . . .	197	25,419	2,172	545,097.71	7,855.93

Lifräntetagarnes antal har varit:

År 1891	2 män, 2 kvinnor
» 1892	3 » 3 »
» 1893	3 » 3 »
» 1894	4 » 7 »
» 1895	5 » 10 »

Beträffande placeringen af anstaltens medel och densammas ställning i öfrigt meddelas årligen upplysningar uti Kungl. Civildepartementets publikation om försäkringsväsendet i riket.

C) Försäkringsanstalter. För de *brandförsäkringsinrättningar*, som hafva sitt säte inom länet, lemnas redogörelse uti Kungl. Civildepartementets förutnämnda publikation angående försäkringsväsendet i riket. Vid jemförelse mellan deri lemnade uppgifter och tabell 7 vid senaste femårsberättelsen inhemtas, att alla de vid 1890 års slut inom länet befintliga, på ömsesidig ansvarighet grundade brandstodsbolag under nu ifrågavarande tid fortsatt sin verksamhet. Inom länet funnos vid slutet af år 1895 Kronobergs läns försäkringsbolag mot förlust genom eld- och hagelskador på landet, med hela länet som verksamhetsområde, samt 24 bolag, hvilkas verksamhetsområde var inskränkt till större eller mindre del af länet.

Förutom dessa bolag meddela Allmänna brandförsäkringsverket för byggnader å landet, Städernas bolag till försäkring af lösegendom samt aktiebolagen Skandia, Svea, Skåne, Fenix och Norrland försäkring mot eldskada.

Mot förlust genom *hagelskador* meddelas fortfarande försäkring af länets förrberörda brand- och hagelskadeförsäkringsbolag.

Jemte Kalmar- och Kronobergs läns här förut under tredje afdelningen omnämnda hästförsäkringsbolag har Skandinaviska *kreatorsförsäkringsbolaget* under denna period inom länet utöfvat verksamhet, men i hvad utsträckning befolkningen begagnat sig af utvägen att hos denna anstalt taga försäkring mot skada å egendom, är Konungens Befallningshafvande icke i tillfälle att uppgifva.

För afslutande af andra *liförsäkringsaftal* än sådana, som utgöra föremål för länets här förut omförmälda lifränte- och kapitalförsäkringsanstalts verksamhet, anlitas hufvudsakligen aktiebolagen Skandia, Nordstjernan, Thule, Victoria, Svea, Skåne och Norrland samt Allmänna liförsäkringsbolaget, hvarjemte *olycksfallsförsäkringsaktiebolagen* Fylgia och Skandinavien hafva agenturer inom länet. Åtskilliga utländska liförsäkrings- och olycksfallsförsäkringsanstalter hafva jemväl agenturer inom länet, men Konungens Befallningshafvande saknar anledning antaga, att desammas verksamhet inom länet varit af någon afsevärd omfattning.

D) Rättsväsende och fångvård. Den förändring med afseende å de i länet befintliga domstolarnes organisation, som under perioden förekommit, har förut i första afdelningen omnämnts.

Om de under samma tid handlagda skuldfördringsmålen har redogörelse lemnats i andra afdelningen af denna berättelse; och får Konungens Befallningshafvande angående *ekonomi- och politimål*, deribland inräknade såväl de å landskansliet som de å landskontoret handlagda, lemna följande uppgifter:

	Anhängiggjorda mål.	Af gjorda mål.	På enskild part beroende mål.	Balanserade mål.
År 1891	1,899	1,810	4	85
» 1892	1,759	1,682	1	76
» 1893	1,782	1,714	1	67
» 1894	1,763	1,706	4	53
» 1895	1,729	1,689	5	35

Angående häktade eller dömda, som i länsfängelset varit intagne, samt angående lösdrifveriet och för fylleriförseelser sakfælde hänvisas till derom under andra afdelningen här ofvan meddelade uppgifter.

För *grofve brott* hafva följande antal personer blifvit inom länet ådömda ansvar, nämligen:

	Män.	Qvinnor.	Samma.
År 1891	21	3	24
» 1892	30	8	38
» 1893	17	6	23
» 1894	21	6	27
» 1895	28	7	35

För allmän ordnings upprätthållande å landsbygden hafva *särskilda polisuppsyningsmän* varit anställda: dels i Tingsryds by af Tingsås socken till i juni 1893, dels vid Ryds jernvägsstation i Almundsryds socken till den 1 mars 1894, dels ock under åren 1893, 1894 och 1895 vid lägerplatsen Kronobergshed, den tid vapenöfningar derstädes pågått. Aflöning till desse polisuppsyningsmän har, i den mån bidrag dertill af vederbörande kommun ej lemnats, utgått af de till Konungens Befallningshafvandes förfogande ställda medel, af Riksdagens beviljade anslag till aflöning och underhåll af särskild polisstyrka på landet m. m. Af berörda anslag har länet tilldelats 1,200 kronor för hvardera af åren 1891, 1892 och 1893, 700 kronor för år 1894 och 400 kronor för år 1895.

I förra femårsberättelsen omförmälda *Kronobergs läns skydds-förening* för frigifne, till länet hörande straffångar samt vård och uppfostran af vanartade barn har under perioden fortsatt sin verksamhet. Under tiden från föreningens stiftelse år 1876 har understöd lemnats åt 33 personer, deraf till 15 minderåriga förbrytare och till 1 vanartadt barn.

Föreningens tillgångar vid 1895 års utgång utgjorde 4,059 kr. 21 öre, uppkomna af besparade årsafgifter från föreningens medlemmar.

Bland de i tabell 7 upptagna fromma stiftelser förekommer *Drottning Josefinas räddningsanstalt* för vanvårdade barn, af hvilken anstalt sedan början af dess verksamhet år 1848 tillsammans 157 barn, deraf 8 under nu ifrågavarande period, blifvit omhändertagna och till lämpliga, enskilda hem utackorderade, hvarjemte i några ömmande fall bidrag lemnats till vanartade barns vård genom annan dylik anstalt.

E) Helso- och sjukvård. Kronobergs län utgör numera ett gemensamt *sjukvårdsdistrikt*, sedan Sunnerbo härad, hvilket under åren 1869—1890 varit afskildt till ett särskildt sjukvårdsdistrikt, blifvit, enligt Landstingets af Kungl. Maj:t den 24 januari sistnämnda år godkända beslut, i sjukvårdshänseende återförenadt med öfriga delen af länet.

I afseende å *provincialläkaredistriktet* hafva under perioden följande förändringar egt rum:

Genom nådigt bref den 12 oktober 1894 föreskrefs, att från och med den 1 januari 1895 Dädesjö, Sjösas, Drefs och Hornaryds socknar skulle öfverflyttas från Vexjö till Ekeberga distrikt samt att den från Konga härad till Södra Möre härad förlagda delen af Vissefjerda socken skulle förenas med Söderakra provincialläkaredistrikt, äfvensom att samtidigt dermed Hofmantorps, Ljuders och Långasjö socknar skulle tillsvidare öfverflyttas från

Ekeberga till Vexjö distrikt, hvarjemte bestämdes, att Ekeberga distrikt skulle benämnas Lenhofda provinsialläkaredistrikt.

Derjemte hafva bildats två extra provinsialläkaredistrikt, det ena bestående af Stenbrohults, Virestads, Pjetteryds och Göteryds socknar, med station för läkaren vid Elmhults jernvägsstation, samt det andra omfattande Almundsryds, Härlunda och Vestra Torsås socknar, med bostad för läkaren vid Ryds jernvägsstation, till hvilka läkares aflöning Kungl. Maj:t enligt nädiga bref den 26 februari och den 31 december 1894 beviljat bidrag af statsmedel, för Elmhults distrikt med 1,000 kronor årligen till 1898 års utgång och för Ryds distrikt med 700 kronor årligen under åren 1895—1899, hvarjemte båda dessa läkare genom berörda nädiga bref berättigats att i sin tjänstgöring åtnjuta tjänsteårsberäkning lika med civile läkare i statens tjänst.

Fortfarande finnes inom länet *apotek* i Vexjö, Ljungby, Tingsryd och Lenhofda, hvarjemte genom kungl. brefvet den 21 juni 1895 medgifvits inrättande af ett medikamentsförråd vid Elmhults jernvägsstation i närheten af extra provinsialläkares bostad för den tid, läkare i Elmhults distrikt finnes anställd, dock icke längre än till år 1900. Tillhandahållandet af detta medikamentsförråd har Kungl. Medicinalstyrelsen uppdragit åt innehafvaren af Ljungby apotek genom af nämnda styrelse godkänd föreståndare.

Under denna femårsperiod har i enlighet med nädiga instruktionen för läkare den 31 oktober 1890 *tillsynen af allmänna helso- och sjukvården* inom länet börjat utövas af en förste provinsialläkare och har det ökade tillfälle att erhålla sakkunniga råd och upplysningar vid handläggning af helsovårdsangelägenheter, som genom inrättande af denna tjänst bereds Länsstyrelsen, ofta visat sig vara af stor nytta.

Sjukvårdsanstalterna inom länet äro fortfarande: Vexjö centralhospital för sinnessjuka samt lasaretten och kurhusen i Vexjö och Ljungby äfvensom sjukstugorna i Tingsryd och Lenhofda. Angående hospitalets förvaltning och verksamhet hänvisas till Öfverstyrelsens för hospitalen årliga berättelser.

Rörande antalet personer, som vid lasaretten vårdats, samt kostnaden för den egentliga sjukvården vid dessa sjukvårdsanstalter meddelas följande uppgifter:

	Antal vårdade personer.			Kostnaden för den egentliga sjukvården. Kronor.
	Å lasarettens- afdelningen.	Å kurhus- afdelningen.	Summa.	
<i>Vexjö lasarett:</i>				
År 1891	687	28	715	35,649·91
» 1892	752	30	782	38,836·61
» 1893	815	25	840	37,551·11
» 1894	804	28	832	31,552·69
» 1895	835	23	858	32,721·29
<i>Ljungby lasarett:</i>				
År 1891	288	14	302	12,838·40
» 1892	351	8	359	16,454·75
» 1893	360	4	364	15,161·01
» 1894	368	4	372	15,591·94
» 1895	355	6	361	17,143·01

Antalet sjuksängar är nu mera vid Vexjö lasarett å lasarettensafdelningen 93 och å kurhusafdelningen 10, vid Ljungby

lasarett å lasarettensafdelningen 38 och å kurhusafdelningen 4, samt vid hvardera af sjukstugorna i Tingsryd och Lenhofda 10. Vid sjukstugorna, som mycket anlitas, har sjukvården bestridts vid Tingsryds sjukstuga af särskild anställd läkare och vid Lenhofda sjukstuga af ortens provinsialläkare; och uppgick år 1895 antalet vårdade personer vid förstnämnda sjukstuga till 116 och vid Lenhofda sjukstuga till 96.

Legosängsavgifterna vid lasaretten hafva utgått med enahanda belopp, som i förra femårsberättelsen omförmäls, endast med den ändring, att afgiften för särskildt rum i Vexjö lasarettens norra flygelbyggnad blifvit år 1895 förhöjd från 2 till 3 kronor samt, om två personer skulle förena sig om begagnande af detta rum, från 1 krona 50 öre till 2 kronor för hvardera dagligen.

Allmänna sjukvårdsavgiften, som under hvartdera af periodens år utgått för hvarje person, som erlägger mantalspenningar, med 50 öre af man och 25 öre af qvinna, har för alla åren inbragt tillsammans 133,583 kr. 75 öre.

Hvad utöfver influtna legosängsavgifter och allmänna sjukvårdsavgifter erfordrats för bestridande af sjukvårdsinrättningarnes årliga utgifter, har utgått af särskilda, utaf Landstinget beviljade anslag, hvilkas sammanräknade belopp under dessa år uppgått till 96,697 kr. 75 öre.

För beredande af tillfällig vård i lämpliga, enskilda rum åt våldsamma sinnessjuka, intill dess plats å hospital kunde beredas, har Landstinget fortfarande beviljat anslag, som under perioden uppgått till 6,000 kronor.

Epidemisjukhus finnes inrättade i Vexjö och i Ljungby köping, och på grund af bestämmelserna i kungl. kungörelsen den 14 juli 1893 angående vissa åtgärder till förekommande af kolerans utbredning bland rikets invånare hafva länets landskommuner dels förhyrt lägenheter till kolerasjukstugor och dels uppgjort aftal om upplåtande vid behof af härför lämpliga lokaler, hvarjemte aftal träffats om biträde af sjuksköterskor vid utbrott af sådan farsot. Efter det genom Kungl. Medicinalstyrelsens kungörelse den 13 juli 1894 vissa lättnader med afseende på anordnandet af kolerasjukstugor medgifvits, kunna kommunerna i länet anses hafva fullgjort fordringarne härutinnan.

Genom kungl. brefven den 10 februari 1893 och den 7 december 1894 är förordnad, att, hvad i *helsovårdsstadgan* för riket den 25 september 1874 finnes föreskrifvet om stad, skall i tillämpliga delar gälla till efterrättelse inom Ljungby köping och Elmhults stationssamhälle.

Angående helso- och sjukvården i öfrigt hänvisas till Kungl. Medicinalstyrelsens årliga berättelser.

Barnmorskornas antal utgjorde vid 1895 års slut 62, deraf 58 instrumentexaminerade.

Vaccinationen ombesörjes fortfarande i de flesta fall af församlingarnes klockare eller folkskolelärare; och utövas *tandläkareyrket* af 2 i Vexjö bosatte legitimerade tandläkare.

Länets *brunnsoch badanstalter* hafva på senare åren varit besökta mera än tillförne. Kurgästernas antal uppgick år 1895 vid Grennaforssa till 120, vid Ryd i Almundsryds socken till 235, vid Ljunga till 70 och vid Evedal till 97.

F) **Frömma stiftelser.** Härom åberopas enligt gifven föreskrift upprättade och vidfogade **tabell 7.**

G) **Fattigvård.** Angående antalet fattighus och fattiggårdar samt kostnaden för fattigvården och antalet understödstagare vill Konungens Befallningshafvande hänvisa till Statistiska Centralbyråns derom lemnade, uttömmande redogörelser.

Såsom ersättning för eller bidrag till fattigvårdsutgifter, hvilka kommuner inom länet fått vidkännas för understödstagare under sådana omständigheter, som omförmälas i 29, 30 och 31 §§ i kungl. förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, hafva af statsmedel utbetalts följande belopp till nedannämnda kommuner:

Fattigvårdssamhälle.	År 1891. Kr.	År 1892. Kr.	År 1893. Kr.	År 1894. Kr.	År 1895. Kr.
Vexjö	25 60	—	8 25	—	—
Tingsås	236 63	226 30	216 30	223 11	243 96
Nottebäck	170	180	156 50	153 50	121
Dädesjö	152	152	190 35	245	246 36
Göteryd	71 40	74	283 75	70	70
Härlunda	187 50	199	188 75	275	287
Markaryd	350	350	350	350	350
Berg	259 05	136 43	140 34	138 14	112 50
Skatelöf	75	—	—	—	—
Pjetteryd	240	300	390	300	196 04
Södra Sandejö	390	396 80	396 80	389 60	396
Agunnaryd	250	251	182 50	300	304 15

Fattigvårdssamhälle.	År 1891. Kr.	År 1892. Kr.	År 1893. Kr.	År 1894. Kr.	År 1895. Kr.
Elmeboda	350	337 73	292 35	328	272
Virestad	300	78	81	81	51
Ljuder	40	48	69 75	48	60
Vestra Torsås	50	91	103	95	90
Linneryd	—	—	182 75	100	28 50
Hameda	—	—	60 30	72 50	81 27
Almundsryd	—	—	—	160	319
Algutsboda	—	—	—	—	272 71
Summa	3,147 18	2,820 26	3,292 69	3,328 85	3,501 49

De härstädes anhängiggjorda fattigvårdsmålen hafva utgjort: 50 år 1891, 62 år 1892, 54 år 1893, 43 år 1894 och 57 år 1895.

Utvandringen till Danmark och Tyskland förorsakar fortfarande en ej obetydlig tunga för fattigvården inom länet, i det att en mängd kvinnor till hemorten återvända eller återsändas med ett eller flere oäkta barn, hvilka vederbörande fattigvårdssamhällen nödgas till försörjning emottaga. Så hafva under nu ifrågakommande femårsperiod till länet från Danmark och Tyskland återkommit 17 kvinnor med tillsammans 41 barn, hvilka fallit vederbörande fattigvårdssamhällen till last.

Vexjö i landskansliet den 31 december 1896.

G. H. SPENS.

G. W. Granqvist.

Frithiof Ohlsson.

Tab. I.

FOLKMÄNGDEN I KRONOBERGS LÄN ÅREN 1891—1895.

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
		Enligt presterskapets uppgifter, den 31 december.			Enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år.					
					Hela folkmängden.			Deraf fria från mantalspenningar.		
		Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.
Landsbygden	år 1891	74,144	79,027	153,171	74,683	79,443	154,126	38,936	43,600	82,536
	1892	73,656	78,495	152,151	73,916	78,968	152,884	38,418	43,146	81,564
	1893	73,526	78,104	151,630	73,689	78,452	152,141	38,220	42,610	80,830
	1894	73,692	77,873	151,565	73,757	78,196	151,953	37,594	41,926	79,520
	1895	73,995	77,757	151,752	73,997	78,030	152,027	37,082	41,093	78,175
Vexjö stad	år 1891	2,856	3,817	6,673	2,851	3,810	6,661	1,467	1,834	3,301
	1892	2,870	3,815	6,685	2,876	3,824	6,700	1,572	1,936	3,508
	1893	2,842	3,832	6,674	2,845	3,843	6,688	1,553	1,977	3,530
	1894	2,969	3,937	6,906	2,928	4,008	6,936	1,432	1,791	3,223
	1895	3,039	4,047	7,086	2,971	4,025	6,996	1,448	1,779	3,227
Hela länet	år 1891	77,000	82,844	159,844	77,534	83,253	160,787	40,403	45,434	85,837
	1892	76,526	82,310	158,836	76,792	82,792	159,584	39,990	45,082	85,072
	1893	76,368	81,936	158,304	76,534	82,295	158,829	39,773	44,587	84,360
	1894	76,661	81,860	158,521	76,685	82,204	158,889	39,026	43,717	82,743
	1895	77,034	81,804	158,838	76,968	82,055	159,023	38,530	42,872	81,402

Tab. 2.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING I KRONOBERGS LÄN ÅREN 1891—1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	
Allmänna vägar.	Längd af hvarje vägs lag vid 1895 års slut.	Deraf under åren 1891—1895		Kostnad för under åren 1891—1895						Längd af indelade med skjutsanstalter försedda vägar vid 1895 års slut.	Skjutsanstalter vid 1895 års slut			
		fulländade och afsynade nya vägar.	omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor.	fulländade nya vägar.			omlagda eller betydligt förbättrade vägsträckor.				med entreprenad.		utan entreprenad.	
				Af statsmedel.	Af landstingets eller kommunernas medel.	Af väghållningsdistriktens medel (vägkassorna).	Af statsmedel.	Af landstingets eller kommunernas medel.	Af väghållningsdistriktens medel (vägkassorna).		Gästgifverier.	Skjutsstationer.		
	Nymil.	Nymil.	Nymil.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Nymil.	Antal.	Antal.	Antal.	
Å landsbygden:														
Landsvägar . . .	57·3	—	—	—	—	—	—	—	—	57·3	18	11	5	
Bygdevägar . . .	276·7	0·5	1·9	8,200	4,200	—	19,200	11,200	—	298·9	7	13	4	
I städerna	1) 0·97	—	—	—	—	—	—	—	—	0·97	—	1	—	
Summa	334·97	0·5	1·9	8,200	4,200	—	19,200	11,200	—	297·17	25	25	9	
<p>Årliga kostnaden för underhållet den tid mark är bar af allmän väg inom länet är, enligt 46 § af lagen den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, uppskattad till 181,566 kronor 21 öre.</p> <p>Skjutslegan per nymil utgick vid 1895 års slut med:</p> <p>1·50 kr., { hvilket är <i>mazimilega</i> med entreprenadbidrag vid 24 23 — hvilket är <i>mazimilega</i> utan entreprenadbidrag > 1 2 —</p> <p>1·12 > hvilket är <i>under</i> maximilegan > — — 9</p> <p style="text-align: right;">Summa (skjutsanstalter) 25 25 9</p>														
											I kungs- och krono-skjuts.	Vid gästgifverier med entreprenad.	Vid skjutsstationer med entreprenad.	Vid skjutsanstalter utan entreprenad.
Antal utgångna hästar under år 1891											16	2,455	904	412
> > > > > 1892											17	2,420	919	600
> > > > > 1893											21	2,581	948	272
> > > > > 1894											18	2,607	1,133	283
> > > > > 1895											13	2,413	1,213	275
Summa (hästar)											85	12,476	5,117	1,842

1) Här ingår 0·79 nymil landsväg och 0·18 nymil gator i Vexjö stad.

Tab. 4.

EGENDOMAR AF FIDEIKOMMISSNATUR I KRONOBERGS LÄN ÅR 1895.

Tab. 4 o. 5.

1.	2.	3.	M a n t a l.					9.	10.	T a x e r i n g s v ä r d e t (i kronor)					
			4. Krono.	5. Skatte.	6. F r ä l s e.		8. Summa.			Antal utjordar, ångar o. d. ej i mantal satt jord.	Antal verk och inrättningar.	11. Jordbruksfastighet.	12. Annan fastighet.	13. Frälseränta.	14. Summa.
					Säterier, ladvärdar, rå och rör.	Allmänt frälse.									
Fideikommissinnehafvarens namn.	Egendomens namn.	Belägenhet. Socken.													
Frherre A. Koskull	Kogaholm	Öja. Blädinge. Lekaryd. Aringsås. Qvenneberga. Hjortsberga. Moeda.	—	—	—	3 ³ / ₄	—	—	2	67,800	10,000	—	600,900		
			—	—	—	2 ¹ / ₂	—	—	—	57,500	—	—			
			—	—	—	2 ¹ / ₂	—	—	—	53,000	—	—			
			—	—	5	7 ¹ / ₄	—	1	—	275,300	1,000	—			
			—	—	—	1 ³ / ₄	—	—	—	35,000	—	400			
			—	—	2	2 ³ / ₄	—	1	—	85,000	7,000	—			
			—	—	—	2 ³ / ₄	—	—	—	10,900	—	—			
							27 ³ / ₄	—	—						
Fru Aimée Norrström, f. Sylvander, Stockholm	Stensås	Ryssby. Agunnaryd.	—	—	3	2 ¹ / ₂	—	—	—	85,000	—	—	152,000		
			—	—	—	3 ¹ / ₂	—	—	—	67,000	—	—			
Grefve Fredrik Bonde ä Säfstaholm	Tofstaholm	Dörarp. Berga. Ljungby.	—	1 ¹ / ₂	6 ¹ / ₂	5	—	—	3	246,400	14,000	1,000	298,300		
			—	—	—	1 ³ / ₄	—	—	—	22,900	—	—			
			—	—	—	1 ¹ / ₄	—	—	—	14,000	—	—			
							14 ³ / ₄	—	—						
		Summa	—	1 ¹ / ₂	16 ¹ / ₂	34 ¹ / ₂	—	—	7	1,017,800	32,000	1,400	1,051,200		

K. Majors Befordlingschefrennes Jemtvärdsaktiser 1881—1893. Kronobergs län.

Tab. 5.

EGENDOMAR TILHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG, I KRONOBERGS LÄN ÅR 1895.

Kronobergs län.

1.	2.	3.	M a n t a l.					9.	10.	T a x e r i n g s v ä r d e t (i kronor)					
			4. Krono.	5. Skatte.	6. F r ä l s e.		8. Summa.			Antal utjordar, ångar o. d. ej i mantal satt jord.	Antal verk och inrättningar.	11. Jordbruksfastighet.	12. Annan fastighet.	13. Frälseränta.	14. Summa.
					Säterier, ladvärdar, rå och rör.	Allmänt frälse.									
Aktiebolagets namn.	Egendomens namn.	Belägenhet. Socken.													
Kockens jernverks aktiebolag	Dängebo, Öremo m. fl.	Södra Sandsjö. Hofmantorp.	—	4 ³ / ₄	—	1	—	—	1	3	227,600	15,500	—	245,100	
	Änäs qvarn		—	—	—	—	—	—	—	1	—	2,000	—		
Konga aktiebolag	Dängebo Norregård, Konga bruk m. fl.	Södra Sandsjö.	—	3 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	1	30,000	335,000	—	365,000	
Kosta aktiebolag	Kosta glasbruk	Ekoberga. Lenhofla.	—	5 ¹ / ₄	—	1	—	—	—	5	207,000	231,000	200	508,200	
			—	1 ³ / ₄	—	—	—	—	—	—	70,000	—	—		
							7 ⁷ / ₁₆	—	—	—					
Fridafors aktiebolag	Fridafors	Almundsryd.	—	—	—	—	—	—	1	1	6,000	100,800	—	106,800	
Härda torfströfabrikens aktiebolag	Härda	Orusberga.	—	3	—	1	—	—	—	1	51,000	40,000	—	91,000	
A. W. Petris grymaktiebolag	Åby grymverk	Tjoreda.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	15,000	—	15,000	
Fanhults fabriks aktiebolag	Fanhult m. fl.	Virestad.	—	—	1 ¹ / ₂	1	—	—	—	2	98,700	7,200	—	45,900	
Genda leksaksfabrikens aktiebolag	Djö	Stenbrohult.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	26,100	—	26,100	

1

25

Tab. 5. (Forts.) EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG, I KRONOBERGS LÄN ÅR 1885.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken.	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.				9. Antal utjordar, ångar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar.	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)				
			Krono.	Skatte.	Frälse.				Summa.	å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	å frälseränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Svenska torfkolsfabriksaktiebolaget	Gemön	Stenbrohult.	—	—	—	—	—	1	—	15,000	—	—	15,000
Möckelns trafikaktiebolag	Sånaböke	»	—	—	—	—	—	3	—	4,500	—	—	4,500
Thorsås mejeriaktiebolag	Thorsås Qvarnugård	Vestra Torsås.	—	—	—	—	—	1	—	1,200	—	—	1,200
Hynnenäs stärkelsefabriksaktiebolag	Hynnenäs	»	—	—	—	—	—	1	—	3,000	—	—	3,000
Malmö trämassfabriks aktiebolag	Delary	Göteryd. Traryd.	—	277 301	3	1½	—	4	112,400	158,300	—	—	—
Skåne—Smålands jernvägs aktiebolag	Elnhult	Stenbrohult.	—	1 3048	—	—	—	1	2,800	2,000	—	—	—
Svenska träsko- och träförädlingsaktiebolaget	Markaryd	Markaryd.	—	7	—	—	—	—	25,000	—	—	—	25,000
	Ljungby	Ljungby.	—	—	—	—	—	1	—	13,000	—	—	13,000
	Summa		—	1636661 30720	4½	4	2511391 30720	2	29	770,500	972,100	200	1,742,800

Tab. 6.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE FRÄMMANDE MAGTERS UNDERSÅTAR, I KRONOBERGS LÄN ÅR 1895.

1. Främmande magters och undersåtens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. 8. M a n t a l.				9. Antal utjordar, ångar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)				
			Krono.	Skatte.	Frälse.				Summa.	å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	å frälseränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Peder Nilsen (dansk)	Almås	Virestad.	—	1	—	—	—	—	7,600	—	—	—	—
Ernst Gustaf Bruhn	»	»	—	1	—	—	—	1	9,000	600	—	—	—
Anders Andersson	Hyttinge	»	—	—	—	—	—	1	—	1,500	—	—	—
Hans Peder Nilsen	Kjexleboda	»	—	490 440	—	—	—	—	4,900	—	—	—	—
Botilda Andersen	»	»	—	—	—	—	—	1	—	200	—	—	—
Carl Wiggers	Näranshult	»	—	1	—	—	—	—	6,700	—	—	—	—
K. A. Woskow	Bökö	Stenbrohult.	—	1	—	—	—	1	—	1,000	—	—	—
Nils Johansen	Kateboda	»	—	1	—	—	—	—	5,600	—	—	—	—
M. Larsen	Bråna	Agunnaryd.	—	—	254	—	—	1	35,000	1,000	—	—	—
C. Riefferthal	Tutaryd Muraregård	Tutaryd.	—	332 1924	—	—	—	—	5,000	—	—	—	—
Herman Bertelsen	Osslöf Norrgård	Berga.	—	32	—	—	—	—	3,000	—	—	—	—
Tomas Hansen	Trotteslöf Södergård	»	—	11 820	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—
Rasmus Madsen	Kärringe Gummegård	Angelstad.	—	24	—	—	—	—	5,500	—	—	—	—
Edvard Jacobi, doktor	Qvarnarne	Ljungby.	—	—	—	—	—	1	25,000	2,000	—	—	—
Kristian Hansen	Berghem Andersgård	Känna.	—	56	—	—	—	—	2,700	—	—	—	—
Jörgen Hansen	»	»	—	56	—	—	—	—	2,700	—	—	—	—
Nils Peder Holm	»	»	—	32	—	—	—	—	4,500	—	—	—	—
Mads Jensen	Lassagård	»	—	32	—	—	—	—	2,200	—	—	—	—
Anders Jensen	Bergsgård	»	—	59 312	—	—	—	—	5,400	—	—	—	—
Johan Nilsen	»	»	—	3	—	—	—	—	1,800	—	—	—	—
Rasmus Jensen	Känna Skattegård	»	—	16	—	—	—	—	3,300	—	—	—	—
Maren Hansen	Bäck	»	—	63 320	—	—	—	—	1,300	—	—	—	—
Ole Hansen	Ormakulla	Pjetteryd.	—	1	—	—	—	—	8,000	—	—	—	—
Anders Andersen	Mjäryd	S. Ljunga.	—	17	—	—	—	—	12,000	6,000	—	—	—
Nils Jepsen	Södergård	»	—	32	—	—	—	1	5,500	—	—	—	—
Rasmus Larsen	Sommarsäte Litrothsgård	»	—	13	—	—	—	—	3,000	—	—	—	—
Greger Jørgensen	Ossjö Vestergård	»	—	12	—	—	—	—	3,000	—	—	—	—

Tab. 5 o. 6.

Rasmus Paulsen (dansk)	Ossjö Norregård	S. Ljunga.	1	—	—	—	—	5,500	—	—	—	—
Jens Larsen	Ha Storegård	Hanneda.	1	—	—	—	—	1,500	—	—	—	—
Olaus Jacob Tideman	Rauköp	Torpa.	1	—	—	—	—	600	—	—	—	—
Jörgen Anderssen	Bölminge Bäckgård	Nöttja.	3	—	—	—	—	2,000	—	—	—	—
Kanuarijunkare Lerche och patron Dahl	Björkenäs Södergård	Odensjö.	3	—	—	—	—	4,100	—	—	—	—
Peder Fjordside	Abbseshult	Vrä.	1	—	—	—	—	8,000	—	—	—	—
C. E. Grehn, juvelerare	Markaryd Norrgård	Markaryd.	—	—	—	—	1	5,000	5,000	—	—	—
Peder Torvald Hansen	Gästgifvaregård	»	—	—	—	—	—	20,000	—	—	—	—
Hans Jørgensen	Brånhult	»	—	—	—	—	—	1,700	—	—	—	—
Joh. Albert Öfvergaard	Asa Norregård	Traryd.	—	—	—	—	—	3,000	—	—	—	—
W. Bischoff (tysk)	Asa	Asa.	4	3½	½	—	—	191,700	24,000	—	—	—
A. W. Winckler, gross- handlande	Yskullsnud	Berga.	1	2	2½	—	—	142,500	22,500	—	—	—
Läusgreffe E. von Schim- melhaus sterbhus	Replösa	Ljungby.	—	—	—	—	—	25,500	48,000	—	—	—
Godsegare J. L. Lantzius	Bolinstad	Angelstad.	—	2	2	—	—	56,300	300	—	—	—
	Skeeu	Annerstad.	4	—	—	—	—	168,700	8,500	—	—	—
	Häggeshult	Torpa.	—	—	—	—	—	12,100	—	—	—	—
John Ranslen och Char- les V. Armitage (engelsk)	Linnehjörke säteri	Dädesjö.	3	—	1	—	—	129,160	7,000	—	—	—
C. Warren	Quarteret Elden A och B	Vexjö stad.	—	—	—	—	—	—	221,000	—	—	—
Joh. P. Johansson . (amerikansk)	Stockaryd Storegård	Ryssby.	—	—	—	—	—	6,500	—	—	—	—
Joh. Aug. Petersen	Ularp Mellangård	Angelstad.	—	—	—	—	—	5,400	—	—	—	—
Carl Algot Johanson	Hofånge	Ljungby.	—	—	—	—	—	7,000	—	—	—	—
Kristen Sundberg	Burhult Mellangård	Götteryd.	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—
Anders Karlsson	Juddhult Storegård	»	—	—	—	—	—	2,800	—	—	—	—
Sven Larsson	Torsholma Östergård	Hallaryd.	—	—	—	—	—	1,700	—	—	—	—
	Summa		19,526	17,480	19,862	19,6768	—	25	968,400	348,600	—	1,317,000

1) Utrymmet har ej medgifvit användandet af vanliga bråk i tabellens slutsummor. Mantalen för linet äro nämligen: skatte 192,626, frälse: säterier m. m. 72½, allmänt frälse 9,882, summa 361,934.

Tab. 7.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER, SJUKKASSOR OCH DERMED JEMFÖRLIGA
INRÄTTNINGAR I KRONOBERGS LÄN ÅR 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Utdelning under år 1895	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1895. Kapital. Kronor.	Deraf värde af fastigheter. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar
A. A landsbygden.										
<i>a) Stiftelser för egenlig fattigvård för s. k. pauperes kontent och dylikt.</i>										
Rosengrenska fonden.	Att hjälpa sediga och nyktra fattiga inom Långasjö socken, som ej hafva fullt fattigunderstöd, samt att, då kapitlet uppgår till 30,000 kronor, förvandla backstegar till torp m. m.	Kyrkoherden C. F. Rosengren.	1883 21 4	15	82	2,000	—	—	Kyrkorådet och kommunalnämndsordföranden i Långasjö.	
Rosengrenska understödsfonden.	Att understödja sediga och nyktra, helst samt religiösa, personer i Ljunders socken, hvilka ej ätnjuta fullt fattigunderstöd.	Densamme.	1883 21 4	10	100	2,000	—	—	Do do i Ljuder.	
Marskogs hospital.	Att underhålla 5 öfverkyrda goda pigor, som kunna för fattigdoms, ålders eller sjukdoms skull sig själva ej uppehålla, förvåna eller nära.	Christina Grip.	1663 27 7	5	—	20,000	20,000	—	Kyrkoherden och sex män i Bjghult samt egaren af Hofgårds säteri.	
Carl Anders Sommarins fond för fattiges understöd.	Att utaf rentan af 500 kronor utdelas vid julhögtiden till 5 fattiga konfiter, kända för arbetssamhet, sedlighet och öfverflitig vandel.	Hugo och Arvid Sommarin i Stockholm.	1877 27 3	5	25	500	—	—	Kyrkorådet i Elghult.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1895		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1895.		Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kapital. Kronor.	Derut värde af fastigheter. Kronor.		
Bergqvare gårds och gods understödskassa. C. J. M. Carlssons donation.	Att till f. d. tjenare och f. d. arrendatorer under Bergqvare lenna årligt understöd. Till Dädesjö kommunens fattige.	Grefve K. Posse och grefvinnan Karin Posse. Virkeshandlanden C. J. M. Carlsson.	1885 7/11 1881 1/1	20 1	500 15	10,000 518	—	Gifvarne. Kommunalnämnden i Dädesjö.	
Stockholmstruns fond för fattiges understöd.	Utdelning vid julhögtiden af 5 kronor till hvar och en af 5 fattiga familjer, kända för arbetsamhet samt för en sedlig och oförvillig vandel.	Enkefru Fredrika Sommarin.	1884 10/6	5	25	500	—	Kyrkorådet i Elghult.	
Carlssonska donationsfonden.	Understöd till 1 eller 2 af Almundsryds sockens fattige, hvilka icke åtnjuta annat fattigunderstöd.	Handlanden Håkan Carlsson med fru.	1841 2/6	2	37	750	—	D:o i Almundsryd.	
Tre donationer. En donation.	Räntan användes till fattige inom Bergs socken. Understöd för fattige å Bergs herregårds gods.	— Kammarherren F. Gyllensvärd.	— 1863 12/3	21 4	135 10	3,500 200	—	Fattigvårdsstyrelsen i Berg. Kommunalnämndsordf. i d:o.	1)
Lagergrenska donationen. Sven Svenssons donation. 1862 års donationsfond. Mäns Perssons d:o. Anna Katarina Jonasdotters d:o.	Understöd till fattige i Tolgs socken. Understöd till någon fattig person i Tolgs socken. Understöd till någon behöfvande i Tolgs socken. Understöd till fattige i Tolgs socken. D:o d:o.	Jänsman Lagergren. Sven Svensson. — Mäns Persson i Ödetofta. A. K. Jonasdatter i Stenkulla.	1772 24/6 — 1862 23/5 1866 10/5 —	1 1 1 1 1	2 2 2 2 7	50 50 50 50 150	—	Fattigvårdsstyrelsen i Tolg. D:o d:o. D:o d:o. D:o d:o. D:o d:o.	
Johannes Jonassons d:o. Två systrars d:o. Per Jonassons d:o. Rydströmska donationen. Hultgrenska och Gyllensvärd-ska d:o. Santhessonska d:o.	D:o d:o. D:o d:o. D:o d:o. D:o d:o. Understöd åt fattige i Lerke och Åby rotar. Årliga räntan skall utbetalas till 12 fattige, med lika belopp till hvardera.	J. Jonasson i Kälreda. — P. Jonasson i Ödetofta. A. Rydström i d:o. Godsegarne Hultgren och Gyllensvärd. Assessoren, stadsfysikus A. L. Santhesson i Gefle.	1885 14/9 — 1885 19/10 1886 7/4 1889 8/5 — 1810 7/3	1 4 1 1 4 12	4 46 4 4 7 120	100 1,029 100 100 145 2,516	—	D:o d:o. D:o d:o. D:o d:o. D:o d:o. Kommunalnämnden i Tjurereda. Kyrkoherden och kyrkovårdarna i Slätthög.	
Jonas Kristofferssons i Villarp donation. Märta Ljungbergs d:o.	Räntan utbetalas till 10 de mest behöfvande inom Mistelås socken. Understöd till en fattig af conduite uti Sunnerbo härad blifven och boende samt sig skickligen ställande enka med 100 daler silfvermynt årligen samt i öfrigt till Angelstads, Ljungby och Kämma församlingars fattige.	Jonas Kristoffersson i Villarp. Kommissarien Lars Jockeströms enka Märta Ljungberg.	1882 18/2 1731 12/2	10 20	100 1,185	2,000 40,000	— 40,000	D:o d:o i Mistelås. Pastor samt kyrkovårdar och sexmän i Angelstads pastorat.	2) 3)
Ulmgrenska donationen.	Att lenna understöd till fattige i Angelstads socken.	Expeditionssekreteraren P. Ulmgren.	—	20	200	2,250	—	Kommunalnämnden och kommunalfämman i Angelstad.	
Stockenbergiska d:o.	Att lenna understöd till någon fattig ståndsperson i Annerstads socken.	Häradshöfdingen J. M. Stockenberg.	1825 27/11	1	23	4)	—	Pastor i Annerstad och egaren till Bolmaryds säteri.	4)
Lemchenska pensionen.	Att utdela efter lottning mellan tre behöfvande till den, å hvilken lotten faller.	Brukspatronen J. H. Lemchen.	1827 20/12	1	24	600	—	Pastor och kyrkovårdar i d:o.	
Lemchenska donationen.	Att utdela i lika lotter till 6 fattige i Annerstads socken.	Densamme.	1820 3/12	6	75	1,500	—	D:o d:o.	
Nylinska d:o.	Att af räntan lenna understöd åt 1 eller 2 fattige inom Nöttja socken.	Handlanden J. Nylin.	—	2	16	334	—	D:o i Nöttja.	5)
Hallenbergs donation.	Att af räntan lenna understöd åt fattige i Hallaryds socken.	Kanslirådet Jonas Hallenberg.	1834 20/10	—	300	6,000	—	Kommunalnämnden i Hallaryd.	6)
Major Ostermaas d:o.	Att understödja i synnerhet sådana fattige, som varit brukare eller torpare under Orraryd i Nöbbele socken under stiftarens lifstid. Om sådana ej finnas, tillfaller räntan Nöbbele slöjdskola.	Major A. Osterman.	1865 15/10	26	100	2,000	—	Pastor och kommunalstyrelsen i Nöbbele.	
Cervinska donationen.	Årliga räntan utdelas med ena hälften till fattige under Ingelstad och Torsjö och med andra hälften till fattiga skolbarn.	Bankir C. C. Cervin.	1874 20/9 1889 26/9	43	60	3,000	—	Pastor i Östra Torsås.	7)
D:o d:o.	Årliga räntan utdelas till fattige och skolbarn under Värnlunda och Ulfakrahalm i Nöbbele socken.	Densamme.	1874 26/9 1889 26/9	50	60	3,000	—	D:o i Nöbbele.	7)
Burmanska testamentet.	Att utdelas till orkeslöst utfattigt arbetsfolk under Jätsbergs och Helgäkra säterier.	Häradshöfding G. Burman.	1851 23/2	18	61	—	—	Egaren till Jätsberg och kommunalnämndsordföranden i Jät.	8)
Lagerqvistska donationen.	Årliga räntan utgår hvarje nyårsafton till 2 fattiga, som ej åtnjuta fattigunderstöd.	Rådsmannen And. Lagerqvist i Euköping.	1820	2	27	500	—	Fattigvårdsstyrelsen i Stenbrohult.	
Mowitzska d:o.	Att bilda arbetsinrättning åt fattige.	Häradssniekaren Nils Mowitz i Norra Varpeshult.	1847	—	—	1,500	—	Kommunalnämnden i d:o.	9)

Anders Nilssonska donationen.	Att af rindan lemna understöd åt fattige i Hallaryds socken.	Anders Nilsson.	1842 ²⁰ 1	—	75	1,500	—	Kommunalnämnden i Hallaryd.	9)
Peter Carlssons donation.	Att hindra de kommunala fattigvårdsutgifterna inom samhället.	Laudbrukaren Peter Carlsson i Tingby.	1848 ¹ 1	—	5	619	—	D:o i Algutsboda.	
<i>b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.</i>									
Gustaf von Baumgartens fond.	Att lemna understöd åt en fattig och skicklig yngling bland årets nativårdsungdom i Nöbböle socken.	Major P. R. von Baumgartha.	1850 ¹⁰ 4	1	8	160	—	Pastor i Nöbböle.	
Magnus och Gustaf Olssöners donation.	Utdelning af bokpremier åt skol- och nativårdsungdom inom Ljuders socken.	Magnus Olsson och Gustaf Olsson.	1876 ¹ 5	24	25	500	—	Skolrådet och komministern i Ljuder.	
Gunnarssonska donationen.	Att uppmuntra 1 eller 2 behöfvande skolbarn inom Tjungsjö by.	Mattis Gunnarsson.	1864 ¹ 1	2	2	35	—	Skolkassören i d:o.	
Gustaf Johannessonska beklädnadsfonden.	Beklädnadsbidrag till fattiga skolbarn i Ljuders socken.	Gustaf Johannesson.	1881 ¹ 1 1891 ¹ 1	10	50	1,000	—	Skolrådet i d:o.	
Peterssönska donationen.	Premier i form af sparbanksböcker till 6 fattiga och sediga skolbarn i Ljuders, Bocka, Kallanäs, Vide och Vedamåla byar.	Johannes Petersson.	1856 ¹ 11	6	25	500	—	D:o d:o.	
Arell-Olssönska skoldonationen.	Till skolmästaren såsom lön för hans besvär med fattiga barns undervisning.	Kyrkoherden Sven Johan Arell.	1791 ⁸ 5	1	70	1,877	—	D:o i Nottebäck genom dess kassör.	10)
Jon Svenssons donation.	Till understöd åt fattiga skolbarn.	Kanslirådet G. Sandahl.	1823 ² 6	15	120	3,000	—	Skolkassans i Sjöås förvaltare.	
Rydebergiska donationsfonden.	Till belöning åt en för rena seder och godt uppförande i skolan känd gosse eller flicka i Dädesjö församlings folk- eller slöjd-kola.	Löjtnanten S. Rydeberg och fru A. Burén, f. Rydeberg.	1894 ¹⁷ 3	—	—	212	—	Kyrkostyrelsen i Dädesjö.	
Hanna Posses beklädnadsfond.	Till fattiga nativårdsbarn inom Bergunda socken, företrädesvis under Bergqvara.	Fröken Hanna Posse.	1874 ²⁰ 4 ² 5 o. ⁶ 5	2	16	420	—	Pastorn, under kyrkostämman i Bergunda.	
Donation till fattiga nativårdsbarn.	Till inköp af böcker och kläder.	Okänt.	1891 ⁷ 11	2	20	500	—	Kyrkorådet i Urshult.	11)
D:o d:o.	Till inköp af böcker.	Artisten L. Frid.	1891 ⁸ 11	16	16	400	—	D:o d:o.	
Harald Jonassons d:o.	Till inköp af böcker åt nativårdsbarn.	Hemmansegaren H. Jonasson i Klansmåla Vestergård.	1830 ²³ 6	1	3	75	—	D:o d:o.	
Fröbergiska fonden.	Att lemna understöd till fattiga i Urshults socken.	Direktör M. G. Fröberg.	1841 ²⁰ 8	42	389	6,363	—	D:o d:o.	
Donationsfonden för kontoränder.	Inköp af kläder och böcker åt fattiga nativårdsbarn.	Okänt.	1891 ⁸ 11	15	25	500	—	Pastor och kyrkoråd i Almundsryd.	
N. P. Perssons donation.	Till inköp af böcker åt nativårdsbarn.	N. P. Persson i Bränn.	1822 ² 9	6	4	100	—	Fattigvårdsstyrelsen i Tolg.	
Söraby skoledonationsfond.	Att lemna underhåll till fattiga skolbarn och till premier vid skolexamen.	Sekreteraren J. S. Orre, ingenjören B. Lindvall m. fl.	1822 ² 9	36	91	2,744	—	Skolrådet i Söraby.	
Modigiska donationen.	Till fattiga barns undervisning i kristendom.	Landskamreraren C. F. Modig.	1828 ¹⁰ 1	14	60	1,450	—	Kommunalnämnden i Dädesjö.	
D:o d:o.	D:o d:o.	Inspektör A. F. Modig.	1888 ⁸ 4	—	—	215	—	D:o d:o.	
Hjelmska d:o.	Att utgöra bidrag till fattiga barns skolundervisning.	Assessor O. G. Hjeltn.	1831 ¹¹ 2	—	15	400	—	Fattigvårdsstyrelsen i Gärdshby samt skolans kassör.	
Fonténska d:o.	För fattiga skolbarns undervisning och informering.	Kapellanen Petrus Fontén.	Mellan 1705 o. 1781	—	59	800	—	Fattigvårdsstyrelsen i Gärdshby.	12)
Angeliska d:o.	Att understödja fattiga skolbarn i Ryssby socken.	Handlanden Gustaf Angel.	1837 ¹¹ 9	40	36	600	—	Pastor och kyrkovårdar i Ryssby.	
Lilla Elsas beklädnadskassa.	Kläder åt fattiga barn å Asa gods.	Elsa Posse.	1886 ² 1	1	5	130	—	Grefve K. A. Posse i Vexjö.	
Nymanska donationen.	Utdelning af fullständiga biblar till alla nativårdsbarn samt att inbuda benäddade nativårdsbarn jemväl andra religiösa böcker.	Handelsbokhållaren Salomon Nyman.	1886 ² 8	90	270	5,000	—	Kyrkorådet i Ryssby.	
<i>c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.</i>									
Lazerstedtska donationen.	Till nyttiga kunskapers spridande inom Åseda församling.	V. organisten J. Lazerstedt.	1811	—	30	1,396	—	Kyrkorådet i Åseda.	13)
<i>d) Stiftelser för sjukvård.</i>									
Fonténska donationen.	Understöd till sängliggande fattiga i Tolgs socken.	—	1779 ² 2	1	9	—	14)	Fattigvårdsstyrelsen i Tolg.	14)
Johannes Nilssons donation.	Understöd till sjuka personer m. fl.	J. Nilsson i Stenkulla.	1863 ¹ 3	5	36	1,000	—	D:o d:o.	
Tävelsas sockens sjukvårds-kassa.	Att lemna hjälp under sjukdom åt fattiga sockenmedlemmar.	Friherren A. Bennet o. fröken E. Falkenren.	1875 ²⁷ 4	11	69	851	—	Kommunalstyrelsen.	
<i>e) Sjuk- och begravningskassor.</i>									
Lessebo arbetares sjuk- och begravningskassa.	Att bereda understöd vid sjukdomsfall och begravningshjälp åt deltagare.	Lessebo helgar och dess utbore.	1884 ¹² 11	90	1,498	10,527	—	7 personer, valda af deltagarne.	15)
Östra Torshäls sockens fondrennämndförening.	D:o d:o.	Föreningsmedlemmar.	1881 ¹ 2	5	95	1,510	—	8 d:o d:o.	16)

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1895 till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1895. Kapital. Kronor.	Deraf värde af fastigheter. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
Kosta tvåhundraånnaförening.	Att genom gemensamma bidrag lemna sjuk- och begravningshjelp.	Glasarbetarne O. Ekerström och E. Johansson.	1894 1 7	57	928	1,008	—	En styrelse af 8 personer.	17)
Kosta sjukvårds- och begravningskassa.	Do do.	Landskölding Charpentier.	1875	32	612	3,733	—	Do af 5 do.	18)
Elmhults sjukhjelpsörening.	Att bereda medlemmarne sjuk- och begravningshjelp.	Föreningsmedlemmar.	1894 2 5	5	61	558	—	Handlanden C. Lagerblad.	19)
Delary sjuk- och begravningskassa.	Att till delegare betala sjuk- och begravningshjelp.	Malmö trämassfabriksaktiebolag och dess arbetare.	1877 10 11	64	1,021	1,722	—	Ingeniör P. Larsson.	20)
f) Pensionsfonder.									
Kosta glasbruks donation.	Understöd till soldater, hvilka blifvit blesserade i krig, samt till i krig stupade soldaters enkor eller andra fattiga inom Ekeberga socken.	Hofträtsrådet J. E. Dufva och majorskan E. K. Angerstein.	1814 10 4	25	90	1,922	—	Kyrkoherden i Lenhofda samt kyrkovårdar i Lenhofda och Ekeberga.	
Fransenska donationen.	Ärsrättan insättes i ränte- och kapitalförsäkringsanstalt för beredande af lifränta åt af fattiga föräldrar födda barn, tillhörande Herråkra socken.	Hemmausägaren Frans Petersson.	1882 1 7	1	10	221	—	Fattigvårdsstyrelsen i Herråkra.	
G. F. Eklunds donation.	Att insätta medel uti lifränteanstalt åt barn, födda inom Billå och Hemmesjö byar i Hemmesjö socken.	Handlanden G. F. Eklundh.	1874 23 7	6	396	10,000	—	Kommunalnämnden i Hemmesjö.	
Jonas Månsson Sjöstrands do.	Ärliga räkntan skall insättas för 2 af årets nativardsbarn i ränte- och kapitalförsäkringsanstalt.	Handlanden G. W. Sjöstrand.	1872 2 6	2	40	1,000	—	Nämndemannen Johan Johansson i Hagrida.	
Nilsson-Aschauska försörjningsdonationen för arbetare vid Lessebo bruk.	Att på älderdomen eller vid tillfälliga olycksfall lemna understöd åt sådana vid Lessebo bruk anstälde och skattskrifne arbetare, hvilka sakna egna medel till bergning.	Bergsruddet J. L. Aschan.	1853 24 10	8	540	19,833	—	En styrelse af 5 personer.	
Nordenskiöldska fonden.	Att af årliga räkntan uti lifränteanstalt insätta 5 kronor till hvartera af 5 under året af, inom Öjaby socken boende, fattiga föräldrar födda barn.	Axel Nordenskiöld ä Helgö o. h. h. Agnes Hultman.	1879 20 12	4	20	658	—	Kommunalnämndsordföranden i Öjaby.	
h) Andra stiftelser och inrättningar.									
Posseska grafven ä Bergunda kyrkogård.	Att underhålla Posseska grafven ä Bergunda församlings kyrkogård.	Grefve K. Posse.	1882 1 7	—	—	359	—	Pastor i Bergunda under kyrkostämman.	
Donation till orgeln och altardukens vård.	Till vård af orgel och altarduk i Ursults sockens kyrka.	Klockaren och organisten P. Petersson.	1890 9 8	—	—	291	—	Kyrkorådet i Ursult.	
Anderssonska donationen.	Annerstads kyrkas belysning julottan, premier åt skolbarn samt kapitalbildning.	Handlanden J. P. Andersson.	1871 1 11	—	—	5,921	—	Pastor och kyrkovårdar i Annerstad.	21)
Do do.	Torpa kyrkas belysning julottan, premier åt skolbarn samt kapitalbildning.	Densamme.		—	—	2,226	—	Do do i Torpa.	21)
Åkerbrukskassan.	Att lindra förlust vid hagelskada i Torpa socken.	Kommunistern Joh. Lund.	1819 13 10	2	80	4,109	—	Pastor i do.	
Ljungfeltiska donationen.	Kapitalet skall användas till uppförande af ett spannmåsmagasin eller ock bibehållas orördt till everderlig tid och göras fruktbarande medelst utlåning för att med räkntan aflöna en lärare i en för uteslutande allmogebarn afsedd skola.	Löjtnanten H. U. L. E. Ljungfelt.	1828 30 4	—	200	4,027	—	Två af Södra Ljunga församling utsedde, som redovisa inför kommunalstämman.	
Do do.	Kapitalet skall användas till uppförande af ett spannmåsmagasin i Tutaryds socken	Densamme.		—	—	666	—	Kommunalnämnden i Tutaryd.	22)
Wideläckska do.	Att använda räkntan till organistens aflöning med 2 s och till Rysaby sockens fattiga med 1 s.	Grosshandlanden J. Wideläckska.	1837 4 11	—	22	360	—	Pastor och kyrkovårdar i Rysby.	
Do do.	Till underhåll af sockenmagasin och fattighus samt aflöning åt kommunister, orgelnist och orgeltrampare i Tutaryds socken.	Densamme.		—	110	2,875	—	Do do i Tutaryd.	
Summa			—	960	10,586	212,835	60,000		

B. I Vexjö stad.

a) Stiftelser för egentlig fattigvård, för s. k. pauvres honteux och dylikt.

Fjerde-novemberfonden.	Att till pauvres honteux i Vexjö stad utdela årliga räntekomsten.	Stadsfullmäktige i Vexjö.	1864 ⁴ 11	4	73	1,892	—	Drätselkammaren.
Baron C. von Otters fond.	Do do.	Lagmannen frih. C. von Otter.	1870 ³ 6	2	39	1,000	—	Do.
Handlanden G. F. Eklunds do.	Att vid jultiden hvarje år fördela röntan emellan sådana fattiga, i Vexjö bosatta personer, som icke åtnjuta fattigunderstöd.	Handlanden G. F. Eklundh.	1874 ²³ 7	13	450	10,000	—	Do.
Konsul Wittlocks understödsfond.	Att vid jultiden hvarje år utdela den årliga röntan å kapitalet till 8 å 9 af pauvres honteux inom staden.	Regementsläkaren J. A. och enkefru Nanny Wittlock.	1876 ¹⁴ 12	7	255	6,000	—	Do.
Anna Munthes donationsfond.	Att utdela årliga röntan till ett i Vexjö stad boende, i tryckande fattigdom befintligt fruntimmer.	Landshöfding G. Munthe.	1877 ⁵ 6	2	100	2,000	—	Do.
Louise och Charlotta Wernelins fond.	Att årliga röntan skall utdelas till 4 behöfvande fruar inom staden, företrädesvis prestenor, som stadens presterskap utser.	Mamsellerin Louise och Charlotta Wernelin.	1880 ³ 11	4	78	2,000	—	Do.
Elmgren-Rogbergiska fonden.	Att årliga röntan skall utbetalas till 1 eller 2 af pauvres honteux i Vexjö.	Konministeren J. D. Elmgrens arvingar.	1889 ²⁵ 4	1	120	2,500	—	Do.
Enkefru Christine Louise Burmans fond.	Att till pauvres honteux i Vexjö utdela den årliga räntekomsten.	Enkefru Ch. L. Burman.	1888 ⁹ 12	1	5	152	—	Do.
Fru Hildegard Rydbergs understödsfond.	Att årliga röntan skall utdelas till inom Vexjö stads samhälle boende och mantalskrifne, mindre bemädlade personer, företrädesvis pauvres honteux.	Apotekaren K. H. Rydberg.	1890 ⁵ 3	4	250	5,000	—	Do.
Aurora Klingströms do.	Att årliga röntan skall vid jultiden tilldelas något behöfvande fruntimmer, som ej åtnjuter fattigunderstöd.	Fröken Aurora Klingström.	1886 ¹⁵ 3	1	42	1,070	—	Do.
Wibergska fonden.	Att årliga afkastningen skall vid jultiden utdelas till några af handelsklassens utfattiga.	Handlanden Peter Wiberg.	1829 ¹² 10	4	193	7,200	7,200	Do.
Majorskan G. Hammarbergs understödsfond.	Att årliga röntan skall utdelas till pauvres honteux inom Vexjö samhälle.	Majorskan G. Hammarberg.	1889 ²³ 1	7	182	4,000	—	Do.
Liljas fond.	Att årliga röntan skall vid jultiden utdelas till 1, högst 2 fattiga enkör eller döttrar efter borgare i Vexjö.	Tunnbindaren Carl Lilja.	1891 ¹⁴ 0	—	—	1,000	—	Do.
Sofie Bergqvists do.	Att lemna understöd åt någon eller några fränfallna, i behof om hjälp varande döttrar af presterskapet i Vexjö stift.	Regementspastorsdottern Sofie Bergqvist.	1881 ¹⁰ 5 1892 ² 3	3	125	7,008	—	Konsistorium.
Rydén-Wettermarkska fonden.	Att lemna understöd åt prestenor eller barn efter prestes, som vid sin död tillhört Vexjö stift.	Konsistorienotarien L. G. Rydén och fru Rydén, f. Wettermark.	1869 ²⁸ 0	—	—	3,000	—	Do.

b) Stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning.

Sjögrenska donationen.	Att befria folkskoleundervisningen.	Domprosten Håkan Sjögren.	1813 ²⁷ 11	—	166	11,655	—	Skolrådet.
Wieslanderska do.	Do do.	Enkefru Chr. Wieslander.	1859 ¹⁴ 12	—	320	8,000	—	Do.
Hillerska fonden nr 1.	Att användas för stadens flickkola.	Öfverförläkaren L. E. Hillers.	1846 ¹¹ 8	—	139	3,167	—	Do.
Do do nr 2.	Do do.	Densamme.	1846 ⁸ 12	—	103	2,960	—	Do.
Wernelinska prämbonden.	Till belöning åt folkskolebarn.	Louise och Charlotta Wernelin.	1880 ³ 11	2	8	200	—	Do.
Vexjö stads söndagsskola.	Att bibringa barn, i synnerhet handverkslärlingar, undervisning.	Nödhjälpskommittén nr 1-12 m. fl.	1811	—	667	15,500	—	Styrelsen för söndagsskolan.
Dottning-Josefins räddnings-samt för vanvårdade barn inom Kronobergs län.	Att bereda vård åt fattiga, moraliskt vårdlösade barn.	Lagman C. von Otter.	1817 ¹ 11	—	728	18,650	—	En styrelse af 5 ledamöter.
Barndomet i Vexjö.	Flickors uppfostran till tjänarinnor.	Fröken Valborg Gyllenbock m. fl.	1867	4	328	15,511	—	En styrelse.
Vexjö julbuntar.	Att vid jultiden bekläda fattiga barn.	Majorskan G. Hammarberg.	1889 ²³ 1	—	40	1,000	—	Drätselkammaren.
Ordensförbundet M-ns julbuntar.	Att bekläda 15 å 20 fattiga barn inom Vexjö stadsförsamling vid hvarje jul.	Fru Anna Qviding m. fl.	1889 ² 11	20	266	1,136	—	En styrelse af 6 personer.
Wetterka donationen.	Till belöning åt fattiga skolbarn.	Medlemmar af ordensförbundet M-ns.	1891 ²¹ 8	20	326	158	—	Ordensförbundet O. F. M-ns kassa.
Appelbergska do.	Skolnärningar i Vexjö stad.	Domprosten Gustaf Wetter.	1891 ²¹ 8	1	30	2,000	—	Skolrådet.
Fru Blomendahls gåva.	Do do.	Collega scholae Samuel Appelberg.	1792 ²² 5	—	—	1,500	—	Do.
		Fru Blomendahl.	1805 ²² 11	—	—	168	—	Do.

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1895		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1895.		Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kapital. Kronor.	Deraf värde af fastigheter. Kronor.		
c) Stipendiefonder och andra stiftelser för undervisning.									
Trolleska fouden.	Att lemna understöd åt studerande vid hufvudsakligen Vexjö, men jemväl Jönköpings allmänna läroverk.	Enkefru Anna Trolle.	1610 ²⁸ / ₁	3	300	6,938	—	Konsistorium.	
Brantingska d:o.	D:o d:o.	Landskamreraren Gabriel Branting.	1726 ¹⁵ / ₁₉	—	27)	27)	—	D:o.	27)
Lindska d:o.	D:o d:o.	Rådman Mäns Lind.	1730 ³⁰ / ₁₂	—	27)	27)	—	D:o.	27)
Colliander-Rogbergiska d:o.	D:o d:o.	Lektor J. Drysén m. fl.	1754 ⁴ / ₁	—	—	—	—	D:o.	28)
Fernander-Collianderska d:o.	D:o d:o.	Enkefru B. Colliander.	1754 ²⁵ / ₅	1	11	500	—	D:o.	28)
Danielssonska d:o.	D:o d:o.	Joh. Danielsson m. fl.	1784 ²³ / ₂	—	—	—	—	D:o.	29)
Rydénska d:o.	D:o d:o.	Prosten A. Rydén.	1805 ⁹ / ₁₁	9	65	1,500	—	D:o.	
Ankarlooska d:o.	D:o d:o.	Kanslirådet D. G. Ankarloo.	1836 ³⁰ / ₁₁	2	130	2,980	—	D:o.	
Widebäckska d:o.	D:o d:o.	Grosshandlare J. Widebäck.	1837 ⁴ / ₁₁	5	40	914	—	D:o.	
Fröbergiska d:o.	D:o d:o.	M. G. Fröberg.	1841 ³⁰ / ₈	1	150	3,924	—	D:o.	
Jubelfonden.	D:o d:o.	Professor N. Lindgren m. fl.	1844 ¹⁸ / ₁₁	3	450	17,497	—	D:o.	
Nilson-Aschanska fonden.	D:o d:o.	Bergsrådet J. L. Aschan.	1850 ³⁰ / ₃	2	400	10,324	—	D:o.	
Örnbergiska d:o.	D:o d:o.	Kontraktsposten J. E. Örnberg.	1853 ¹⁷ / ₉	2	75	4,593	—	D:o.	
Villstadsfonden.	D:o d:o.	Kontraktsposten D. Nordin.	1853 ²⁸ / ₉	—	—	1,861	—	D:o.	
Eklundhska fonden.	D:o d:o.	Grosshandlaren G. Eklundh o. h. moder Julia Eklundh.	1857 ¹⁸ / ₁₁	1	50	1,237	—	D:o.	
Palmqvistska d:o.	D:o d:o.	Prosten L. G. Palmqvist.	1869 ¹⁹ / ₁₁	4	100	2,281	—	D:o.	
Sjögreuska d:o.	Att lemna understöd åt lärare och lärjungar vid Vexjö och Jönköpings allmänna läroverk.	Domprosten Håkan Sjögren.	1806 ²² / ₇	7	150	3,200	—	D:o.	
Bolinska d:o.	Att lemna understöd åt studerande vid Vexjö allmänna läroverk.	Kontraktsposten S. G. Bolin.	1876 ²¹ / ₁₁	2	180	4,096	—	D:o.	
Brantingska matstipendiet.	D:o d:o.	Landskamreraren G. Branting.	1726 ⁵ / ₁₂	8	30)	30)	—	Läroverkets rektor.	30)
Fonténska stipendiet.	D:o d:o.	P. Fontén och Helena Holm.	1779 ⁹ / ₃	3	75	31)	—	Läroverkskollegiet.	31)
Carlssonska stipendiefonden.	D:o d:o.	J. Carlsson och Sigrid Svendsdotter.	1794 ²³ / ₈	1	6	165	—	D:o.	
J. M. Carlssons stipendiefond.	D:o d:o.	J. M. Carlsson.	1877 ³ / ₅	1	15	538	—	D:o.	
Ekedahlska stipendiefonden.	D:o d:o.	Per Ekedahl Larsson.	1797 ³¹ / ₁	—	—	239	—	D:o.	
Undénska d:o.	D:o d:o.	A. Undén.	1837 ²¹ / ₂	1	75	1,566	—	D:o.	
Burmanska d:o.	D:o d:o.	G. Burman.	1851 ²⁸ / ₂	1	75	3,160	—	D:o.	
Aurora Bergs fond.	D:o d:o.	A. och C. Berg.	1871 ²⁷ / ₃	1	30	820	—	D:o.	
Törnboomska fonden.	D:o d:o.	R. Törnboom.	1872 ⁹ / ₇	2	45	1,122	—	D:o.	
Profstilsfonden.	Att lemna belöning åt studerande vid Vexjö allmänna läroverk.	Lagman J. Bergenerantz m. fl.	1788 ¹¹ / ₁₁	3	6	125	—	Konsistorium.	
Sjöbringska fonden.	D:o d:o.	Professor P. Sjöbring.	1845 ¹⁹ / ₆	8	75	1,616	—	D:o.	
Nilson-Aschanska d:o.	D:o d:o.	Bergsrådet J. L. Aschan.	1853 ⁷ / ₆	3	140	3,200	—	D:o.	
Rebecka Olofsdotters fond.	D:o d:o.	Enkan Rebecka Olofsdotter.	1859 ⁹ / ₃	2	15	388	—	D:o.	
Biskop Hultmans d:o.	Att lemna understöd åt teologie studerande eller nyordinerad prestman i Vexjö stift.	Kapten A. o. fru Agnes Nordenskiöld.	1879 ²⁷ / ₈	1	150	6,288	—	D:o.	
Elmgren-Rogbergiska fonden.	Att lemna understöd åt en teologie studerande af Smålands nation.	Domkyrkokomminister Elmgrens arvingar.	1889 ²⁹ / ₄	1	120	3,312	—	D:o.	
Gustaf Wetters stipendiefond.	D:o d:o.	Domprosten W. G. Wetter.	1889 ²⁰ / ₅	1	200	5,543	—	D:o.	
Forsanderska premiefonden.	Att lemna belöning åt studerande vid Vexjö allmänna läroverk.	S. C. och B. Forsander.	1866 ¹ / ₉	10	100	2,314	—	Läroverkskollegiet.	
von Otterska bokpremierfonden.	D:o d:o.	P. von Otter m. fl.	1870 ¹³ / ₆	3	30	646	—	D:o.	
Linnéanska premiefonden.	D:o d:o.	Biskop H. G. Hultman m. fl.	1878 ³¹ / ₁₀	24	130	4,008	—	D:o.	
Tegnériska d:o.	D:o d:o.	Genom sammanskott.	1884 ²¹ / ₄	1	20	828	—	D:o.	
Abraham Lindholms premiefond.	D:o d:o.	Professor M. K. Löwegren.	1887 ¹⁴ / ₅	1	80	2,068	—	D:o.	
Gymnasieföreningens premium.	D:o d:o.	Läroverkets 3 högsta klasser.	1890 ¹² / ₆	1	30	626	—	D:o.	
C. G. Nymans premiefond.	D:o d:o.	Bruksförvaltaren C. G. Nyman.	1876 ³⁰ / ₃	—	—	990	—	D:o.	

Sjögrenska apotegistfonden.	Att användas till aflönning åt en lärare vid Vexjö allmänna läroverk.	Domprosten Håkan Sjögren.	1811 ²⁹ 1	1	342	6,000	—	Konsistorium.	
Lutherstipendiet.	Att lemna understöd åt teologie studerande vid dessas inträde i prestebetet för tjänstgöring inom Vexjö stift.	Insamling inom Kinnevalds kontrakt.	1893 ¹⁵ 2	—	—	1,857	—	Do.	
Domprosten och domprostinnsan Wetters fond.	Räntemedlen skola användas dels till understöd åt teologie studerande, som aflagt prestexamen och i prestebetet sökt inträde för tjänstgöring inom Vexjö stift, och dels till bildande af en understödsfond för fattiga enkör efter prester inom nämnda stift.	Domprosten W. G. Wetter.	1891 ²² 3	—	—	6,581	—	Do.	
Clarinska fonden.	Att lemna understöd åt nyordinerade prestmän.	Kommuister J. H:son Clarin.	1867 ²⁵ 9	3	450	11,982	—	Do.	
P. Welanders stipendiefond.	Att lemna understöd åt en flitig och sedig seminarieelev.	Kontraktsposten P. Welanders.	1894 ²⁶ 7	1	16	500	—	Seminariets rektor.	
d) <i>Stiftelser för sjukvård.</i>									
Vexjö folkskolelärareseminariij sjukhjulsfond.	Att lemna understöd åt seminariets elever vid svåra sjukdomsfall och, när fonden uppgått till 4,000 kronor, derjemte lemna annat understöd till en eller två begrafnade, gudfruktige och värlatade fattiga lärjungar.	Kyrkoherden J. B. Dahlstedt.	1882 ²⁵ 5	3	54	3,366	—	Seminariets rektor.	
e) <i>Sjuk- och begravningskassor.</i>									
Vexjö folkskolelärareseminarieelevers sjukhjuls-kassa.	Att vid sjukdomsfall lemna understöd åt medlemmar.	Seminarieelever.	1878 ²⁸ 11	7	97	857	—	Seminariets rektor m. fl. ³²⁾	
Vexjö seminarij sjukhjuls-förening.	Att i någon mån vid inträffande sjukdomsfall lemna understöd åt sina deraf drabbade medlemmar.	Do.	—	10	97	865	—	Rektor jemte 8 förenings-medlemmar. ³³⁾	
Föreningen K. F. U. Kis i Vexjö sjuk-kassa.	Sjukhjuls.	—	1893	6	87	653	—	Styrelse af 7 personer. ³⁴⁾	
Vexjö hundramannaförening nr 1.	Sjuk- och begravningshjuls.	—	1876 ²⁹ 7	22	583	3,463	—	Do af 5 do. ³⁵⁾	
Do nr 2.	Do do.	—	1876 ²⁹ 3	10	248	2,480	—	Do do. ³⁶⁾	
Do nr 3.	Do do.	—	1880 ¹³ 4	14	280	666	—	Do af 8 do. ³⁷⁾	
Sjukhjulsföreningen Svea.	Do do.	—	1884 ³¹ 1	18	836	1,333	—	Do af 5 do. ³⁸⁾	
Vexjö sjukhjulsförening.	Do do.	—	1887 ¹² 2	12	1,460	3,380	—	Do do. ³⁹⁾	
Arbetarnes sjuk- och begravningskassa i Vexjö.	Do do.	—	1888 ²¹ 5	20	562	758	—	Do do. ⁴⁰⁾	
1:a tvåhundramannaföreningen.	Do do.	—	1882 ¹ 1	36	1,268	2,249	—	Do af 7 do. ⁴¹⁾	
f) <i>Pensionsfonder.</i>									
Borgmästarinnan Regina Korrens pensionsfond.	Att lemna understöd åt vissa uppgifna personer.	Borgmästaren Axel Korren.	1886 ⁷ 6	1	475	10,000	—	Drätselkammaren.	
Vexjö arbetareförenings lifräntefond.	Att anskaffa lifräntor åt barn.	Vexjö f. d. arbetareförening.	1876 ⁷ 2	2	50	957	—	Do.	
Örnbergiska fonden.	Att lemna understöd åt prestenkör eller barn efter prester.	Kontraktsposten J. E. Örnberg.	1853 ⁷ 9	10	150	4,122	—	Konsistorium.	
Villstadsfonden.	Do do.	Kontraktsposten D. Nordin.	1853 ²⁸ 9	4	67	1,575	—	Do.	
Vexjö stifts prestflättigkassa.	Att lemna understöd åt fattige prestmän inom Vexjö stift.	—	—	4	825	57,861	—	Do.	
Bonde-Humeriska fonden.	Att lemna understöd åt enkör eller barn af Bonde-Humeriska släkten.	Okändt.	1818 ¹⁴ 7	1	50	1,302	—	Do.	
Hederstierniska pensionsfonden.	Att lemna understöd åt enkör eller döttrar af prestmän.	»	1872 ²⁵ 9	2	50	1,000	—	Do.	
Elmgrenska-Rogbergiska fonden för fattiga prestenkör.	Att lemna understöd åt 1 eller 2 fattiga prestenkör inom Vexjö stift.	Kommuister Elmgrens arvingar.	1889 ²⁵ 1	1	120	3,312	—	Do.	
g) <i>Pensionskassor.</i>									
Vexjö stifts enkörhjulsfond.	Att lemna understöd åt prestenkör eller barn efter prester.	Stiftets presterskap.	1867 ²⁹ 3	91	3,534	16,275	—	Konsistorium.	

Tab. 7. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning under år 1895		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1895.		Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkingar.
				till nedanstående antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kapital. Kronor.	Deraf värde af fastigheter. Kronor.		
h) Andra stiftelser och inrättningar.									
Sjögrenska odisponerade fonder.	Att användas för sådana ändamål, som tjena till Guds ära och församlingens förmån m. m.	Domprosten Håkan Sjögren.	1806 ²⁴ 7	—	200	45,084	—	Tre kuratorer.	42)
Bibelsällskapsfonden.	Spridning af biblar.	—	—	—	—	11,282	—	Konsistorium.	43)
Kapten S. Rudebecks fond.	Obekant.	Kaptenen Samuel Rudebeck.	—	—	—	1,000	—	Drätselkammaren.	43)
Christina Nilssons d:o.	Handlanden C. Schander i Vexjö eger att derom närmare bestämma.	Grefvinnan Casa di Miranda.	1877	—	—	19,853	—	D:o.	43)
		Summa	—	—	498	20,852	490,166	7,200	

Anmärkingar:

1) Fonden utgöres af Hogstads-, Frälsegårdens och Anderssonska donationerna. — 2) Donationen är under åren 1891 och 1892 ökad med inalles 829 kronor. — 3) Donationen består af rusthället nr 59 Ljungby Klockaregård och Södergård, 1 1/4 mantal, samt rusthällshemmanet Ularp Södergård, 1/4 mantal, med dertill hörande augment af 1/2 mantal Ularp Södergård och 1/2 mantal Dragaryd Arvidsgård, äfvensom »Ljungby Eskilsgårds qvarn, som står på Klockaregårdens egor». — 4) Donationen består af frälseräntan af 1/4 mantal Hallarp Södergård i Annerstads socken. — 5) Stiftelsenrkunden bortkommen, stiftelsen omnämnd i kommunalstämmoprotokoll den 10 12 1819. — 6) Röntan redovisad till fattigkassan. — 7) Donationen består af 20 aktier i Göta kanalbolag. — 8) Donationen utgöres af frälseräntan från Asaryd i Asa socken. — 9) Röntan lagd till kapitalet. — 10) Fonden har ingått i Nottbäckes och Grönhults församlingars gemensamma skolkassa. Den donerade spannmålets primitiva belopp utgjorde 6 tunnor råg och korn. — 11) Fonden överlemnad genom kyrkoherden G. O. Aspelin. — 12) Donationen utgöres af frälseräntan från Hångeryd, Stobjy Gerdesgård och Gasslanda Vestergård. — 13) Röntan har användts till inköp af biblar åt fattiga nattvardsbarn. — 14) Donationen utgöres af frälseräntan af 1/2 mantal Asaryd Södergård. — 15) Influtna delegareafgifter år 1895: 1,230 kr. — 16) D:o 208 kr. — 17) D:o 1,435 kr. — 18) D:o 651.42 kr. — 19) D:o 371 kr. — 20) D:o 1,641 kr. — 21) Utdelning för ej ega rum, förrän kapitalet uppgått till 10,000 kronor, hvarefter röntan må användas. — 22) Röntan användes till fattigvården i Tutaryds socken. — 23) Donationen består af jordlägenheten »Wibergska lyckan». — 24) I fonden ingå äfven de Wahlqvist-Hoffmanska gåfvomedlen till premier åt skolans lärjungar. — 25) Fonden har uppgått i folkskolans kapitalfond. 15 kronor utdelas årligen till fattige. — 26) Fonden har uppgått i folkskolans kapitalfond. — 27) Fonden utgöres af hemmansräntor och utdelas årligen 2 tunnor 2 skäppor spanmål, 1 hspund smör och omkring 15 kronor kontant. — 28) Fonden utgöres af hemmansräntor. — 29) Fonden grundar sig å hemmansräntor. År 1895 intet utdeladt. — 30) Utgår årligen med 14 7/8 k-fot spanmål och 20 skålp. smör. — 31) Utgöres af frälseräntor från Geboda och Killehult. — 32) Influtna delegareafgifter år 1895: 89 kr. — 33) D:o 89 kr. — 34) D:o 315.25 kr. — 35) D:o 802.25 kr. — 36) D:o 250 kr. — 37) D:o 688 kr. — 38) D:o 949.25 kr. — 39) D:o 1,600 kr. — 40) D:o 594.25 kr. — 41) D:o 1,609 kr. — 42) Kuratorerna äro biskopen, domprosten och konsistorienotarien. Årets utdelning har kommit Vexjö stads söndagsskola till godo. — 43) Ingen utdelning år 1895.